

Xəbər
Mərdəkan
çimərliyində
faciə -
3 yaşlı
uşaq
öldü
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 27-29 iyul 2019-cu il Şənbə № 157 (7327) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Ermənistan Qarabağa yol çəkir - Bakıdan sərt xəbərdarlıq

İşğalçı ölkə 2020-ci ildə işğal altındakı ərazilərə üçüncü yolu çəkəcəyini anons etdi; **politoloq**: "Bu, işğalçılığın leqallaşmasıdır..."

yazısı səh.11-də

Türkiyə ilə viza rejiminin ləğvinin gətirəcəyi dividənlər - İranla bağlı da analogi addım atıla bilər

yazısı səh.9-də

İşıq limitinin ləğvi məsələsi gündəmdən çıxdı?

yazısı səh.3-də

Şəmkirdə bibisini öldürən gənc: "Oğlanlarla görüşürdü..."

yazısı səh.2-də

Politoloq:

"Rusiya unutmamalıdır ki, onun daxilində onlarla "Qarabağ", "Donbas" var..."

yazısı səh.9-də

Bakı meriyası 7 yerdə ictimai çimərliklər yaradır - nə dəyişəcək?

yazısı səh.13-də

Dünyaya hökm edən ailələr: "dərindən dövlət", "masonlar", daha nələr...

yazısı səh.10-də

Medianın "öldürdüyü" məşhurlar - onların arasında prezidentlər də var

yazısı səh.15-də

Qazilərə verilən avtomobillərin hamısı yerli istehsalıdır - rəsmi açıqlama

yazısı səh.3-də

ABŞ-dan SOS!: "Əl-Qaidə" qayıdır - səbəblər

yazısı səh.12-də

Evdə, yoxsa sənayedə hazırlanan turşu-mürəbbələri yeyək?

yazısı səh.14-də

BAKININ MİNİ-MÜHARİBƏ VARIANTI, PAŞINYANIN "XİLAS KƏMƏRİ"

Düşmən ölkədə sosial-iqtisadi vəziyyət ağırlaşdıqca "xarici düşmən" faktoru önə keçir; "Ermənistan hakimiyyətinə diqqəti daxilədəki problemlərdən yayındırmaq üçün 2016-cı ildəki aprel döyüşləri tipində müharibə çox lazımdır..."

yazısı səh.8-də

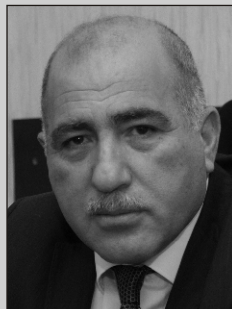
Fazil Məmmədov qardaşı oğlunu bank sədrliyindən qovdu

Sabiq vergilər naziri yaxın qohumunun "AtaBank" daki karyerasını bitirdi və onun müavinlərini də işdən uzaqlaşdırdı; ən qabaqcıl bank niyə indi pis günə qalıb?.. yazısı səh.5-də

Okram Həsənov:
"Belələrinin həyatda qalmağa haqqı yoxdur"

yazısı səh.6-də

Pənah Hüseynin partiyası üçün yeni dövr başlayır

yazısı səh.3-də

Əvəz Zeynalli:
"Bu ölkədən, bu Vətəndən getmək yoxdur..."

yazısı səh.7-də

Azərbaycan hərbi təyyarənin qəzasından sonra təlim uçuşlarını dayandırdı

Azərbaycan Hərbi-Hava Qüvvələri MiQ-29 təyyarəsinin qəzaya uğramasından sonra təlim-məşq uçuşlarını dayandırdı. Virtualaz.org xəbər verir ki, bu barədə RİA "Novosti"yə Azərbaycan Müdafiə Nazirliyindən məlumat verilib.

Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi cümə axşamı günü məlumat yaymışdı ki, hərbi təyyarə təlim uçuşu zamanı radarlardan itib və güman ki, Xəzər dənizinə düşüb. Pilotun axtarışları aparılır.

"Azərbaycan HHQ-nin MiQ-29 təyyarəsinin qəzası ilə bağlı Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyinin göstərişi ilə Azərbaycan Ordusunun bütün aviasiya vasitələrinin təlim-məşq uçuşları dayandırılıb. MiQ-29-un qəzaya uğramasının səbəbləri aydınlaşdırılana qədər Azərbaycan HHQ-nin aviasiya vasitələrinin bütün uçuşları müvəqqəti dayandırılıb. Eyni zamanda hərbi növbətçilik planauyğun şəkildə həyata keçirilir", - hərbi qurumdan agentliyə bildirilib.

Şəmkirdə bibisini öldürən gənc: "Oğlanlarla görüşdü..."

Şəmkirdə qətl hadisəsi baş verib. "Qafqazinfo"nun verdiyi məlumata görə, hadisə rayon mərkəzində qeyd alınıb. Belə ki, rayon sakini 39 yaşlı Aynurə Zamanova bıçaqlanaraq qətlə yetirilib. İlk məlumata görə, qadın qardaşı oğlu tərəfindən öldürülüb.

Öldürülən qadının bir övladı var. Qətlin qısqanclıq zəminində törəldiyi ehtimal olunur.

Bibisini çoxsaylı bıçaq zərbələri ilə qətlə yetirən 1999-cu il təvəllüdü Ayxan Zamanov polisə könüllü təslim olub.

"Report"un əldə etdiyi məlumata görə, A.Zamanov ilkin ifadəsində bibisini qısqanclıq zəminində öldürdüyünü bildirib: "Tez-tez telefonda kiminləsə danışıq, görüş yeri təyin edirdi. Əvvəl elə bilirdim ki, sevdiyi oğlan var. Bir neçə dəfə izlədim, telefonla danışmışam evdən çıxandan sonra arxasınca getdim. Gördüm ki, hər dəfə ayrı-ayrı oğlanlarla görüşür. Axşam evə gələndə soruşdum ki, haradan gəlirsən? O da mənə dedi ki, "özüm bilərəm, sən kimsən məni sorğu-sual edirsən". Mübahisə elədik. Mən mətbəxə keçərək oradan götürdüyüm bıçaqla başladım bibimə zərbələr vurmağa. Həmin vaxt özümdə deyildim. Sonradan bildim ki, 12 bıçaq zərbəsi vurmuşam".

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

"Erməni "ekspertlər" Bakını şərləyir" - rusiyalı politoloq

"Əgər ABŞ-ın İrana qarşılıqlı münasibətləri hərbi münasibətə qədər gedib çıxsın, o zaman amerikalıların güvənə biləcəyi yeganə ölkələr - Böyük Britaniya və Səudiyyə Ərəbistanıdır".

Bu sözləri Axar.az-a açıqlamasında rusiyalı politoloq, konfliktologiya sahəsində mütəxəssis Yevgeni Mixaylov Vaşinqtonun Yaxın Şərqdəki ənənəvi müttəfiqi Türkiyə ilə münasibətlərinin pozulması fonunda Pentaqonun İrana hücum üçün Azərbaycana arxalanmasına dair İrevanda yayılan fərziyyəyə münasibət bildirərək deyib.

"Erməni "ekspert"lərin yazdığı kimi, ABŞ arxalanmalı olmayacaq. Bakı nə üçün öz ərazisini İrana zərbə endirilməsi üçün təqdim etməlidir? Bu absurd və anlamsızdır" - Mixaylov qeyd edib.

Onun sözlərinə görə, Azərbaycan İrana konfliktə girməyəcək. Üstəlik, tamamilə aydındır ki, rəsmi Bakı Türkiyə və Rusiyanın da maraqlarına zidd hərəkət etməyəcək. Çünki bu cür addım sözügedən ölkələr üçün, yumşaq desək, "dostcasına olmayan" addım kimi görünəcək. Bu fikirlər "ekspertlər" tərəfindən bilərəkdən yayılır.

"Biz başa düşürük ki, İrana hava zərbəsi endirilməsi üçün ən münasib ərazi Gürcüstan və tamamilə Qərbi tərəf çevriləcəyi halda Ermənistanı göstərmək olar. Qoy İrəvanın yeni rəhbərliyi sədaqət və strateji tərəfdaşlıq barədə sözlərini Ermənistanda baş verənləri anlamayanlara saxlasın", - deyə ekspert bildirib.

Sonda ekspert vurğulayıb ki, Bakı özünün bloklarsız mövcudluq strategiyasını izləyir. "İrəvan titrəyir, siyasi cəhətdən stabil deyil, Bakı isə heç bir hərbi-siyasi bloka qoşulmaqla bağlı qəti mövqeyə sahibdir. Bu, daha düzgündür" - politoloq əlavə edib.

Nazirlik attestat almaq qaydasını açıqladı

Təhsil Nazirliyi məzunların attestat alması qaydasını açıqlayıb. APA-nın Təhsil Nazirliyinə istinadən verdiyi xəbərə görə, ümumi orta və tam orta təhsil haqqında attestat məzunlara ümumi təhsilin müvafiq səviyyəsini bitirdikdən sonra 10 gün müddətinə təqdim edilir.

Bildirilib ki, məzunlar tərəfindən götürülməyən attestatlar doldurulmuş halda ümumi təhsil müəssisəsində saxlanılır: "Məzunun təhsil aldığı ümumi təhsil müəssisəsi ləğv olunduqda, attestat və ya onun dublikatları Milli Arxiv İdarəsinin arxivinə əsasən, Təhsil Nazirliyinin yazılı müraciəti ilə eyni tipli ümumi təhsil müəssisəsi tərəfindən verilir. Attestatın itirən şəxs ərizə ilə ümumi təhsil müəssisəsinin direktoruna müraciət etməlidir. Ərizəyə sənədin axtarışda olması barədə və "Azərbaycan

müəllimi" qəzetində verilən əlavə olunur. Elanda şəxsin adı, soyadı, atasının adı, ümumi orta təhsil haqqında attestatın və tam orta təhsil haqqında attestatın adı, seriyası və nömrəsi, onu verən ümumi təhsil müəssisəsinin adı və verilmə tarixi göstərilir. Ümumi təhsil müəssisəsi vətəndaşın

ərizəsinə əsasən, 15 gün müddətində attestatın dublikatını verir. Attestatın dublikatı arxiv sənədləri əsasında verilir".

Qeyd olunub ki, ümumi orta, tam orta təhsil haqqında attestatın və ya onların dublikatlarının hazırlanmasına, verilməsinə görə heç bir ödəniş tələb olunmur.

Azərbaycanda səhralaşma yayılır

Külək quraqlıq gətirir, ciddi fəsadları olacaq

Son vaxtlar hökm sürən küləkli hava şəraiti ilə əlaqədar olaraq qarşıda quraqlığın olması gözlənilir. Bunu Oxu.az-a açıqlamasında Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) akademik Həsən Əliyev adına Coğrafiya İnstitutunun direktoru Ramiz Məmmədov deyib.

R.Məmmədov quraqlığa iqlim dəyişmələrinin səbəb olduğunu vurğulayıb: "Belə ki, Abşeronda, ümumiyyətlə, ölkəmizin ərazisində küləklərin sürətinin və istiqamətinin paylanmasına aid qanunauyğunluqlar var idi. Məsələn, Abşeronda şimal və qərb küləkləri hakim idi. Özü də güclü küləklər idi. Bəzi hallarda isə sürəti aşağı olurdu. Amma iqlim dəyişmələri nəticəsində bu küləklərin istiqaməti dəyişib".

O bildirib ki, hazırda şimal-qərb küləkləri əvəzinə, şimal-şərq küləkləri üstünlük təşkil edir. Bu, o deməkdir ki, regiona, Abşerona gələn rütubətli hava kütlələrinin miqdarında və kəmiyyətində dəyişmələr var: "Belə hallar ağacların yarpaqlarının və ya özünün qurumasına gətirib çıxara bilər. Çünki iqlim dəyişmələri özləri ilə yanaşı, təhsalinin 37 faizi isə ABŞ-ın ətraf mühitdə böyük təzadlar,

yeni ekstremal hallar yaradacaq. Ekstremal halların sayı getdikcə çoxalacaq və miqyası da böyüyəcək. Məsələn, belə demək mümkündürsə, əgər əvvəl beş manatlıq ziyan vurdusa, ola bilsin ki, gələcəkdə 15 manat olsun. Ona görə də bütün dünya dövlətləri buna qarşı mübarizə aparmağa çalışır. Axırncı cəhdləri də 2016-cı ildə Paris İqlim Sazişi ilə nəticələnmişdi. Təəssüflər olsun ki, o zaman ABŞ sazişdən imtina etdi. İqlim dəyişmələrinin əsas səbəbini atmosferdə olan karbon qazının miqdarının artması ilə izah edirlər. Təbii ki, bu da istehsalla əlaqədardır. Dünya istehsalının 37 faizi isə ABŞ-ın payına düşür. Amma o da bu-

na etiraz edir. Belə olduğu halda hansı tədbirlərdən danışmaq olar? Hesab edirəm ki, məsələ o qədər də ürkə açan deyil. Getdikcə belə ekstremal halların sayı və diapazonu çoxalacaq".

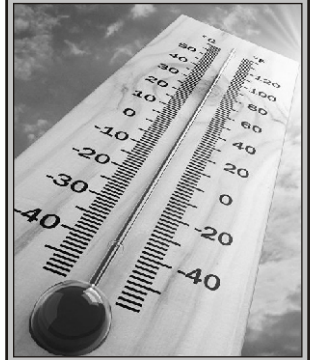
R.Məmmədov qeyd edib ki, yağıntının bir qədər də azalması quraqlığa və bunun nəticəsi kimi səhralaşmanın yayılmasına gətirib çıxara bilər: "Qarşıda quraqlıq gözlənilir. 2000-ci ildə Helsinkidə "İqlim dəyişmələri və Yer kürəsinin su balansını" adlı beynəlxalq simpoziumda iştirak etmişdim. Həmin tədbirdə gələn nəticələrdən biri o idi ki, quraq ərazilərdə yağıntının miqdarı bir az da azalacaq. İndi Azərbaycan ərazisinin 60 faizə qədər quraq ərazidir. Yəni yağıntının bir az da azalması burada quraqlığa və onun nəticəsi kimi səhralaşmanın yayılmasına gətirib çıxara bilər".

Qeyd edək ki, son günlər ölkədə hava şəraitinin küləkli və dəyişkən keçməsi kənd təsərrüfatına ziyan vurur. Belə ki, bağlarda artıq indidən bir sıra ağaclar qurumağa başlayıb.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Bu gün Bakıda 33 dərəcə isti olacaq

Azərbaycanda şənbə gününə gözlənilən hava şəraiti açıqlanıb. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən Musavat.com-a bildirilib ki, iyulun 27-də Bakıda və Abşeron yarımadasında hava dəyişkən buludlu olacaq, əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin səhər yarımadaının bəzi yerlərində qısamüddətli az yağış yağacağı ehtimalı var. Mülayim şimal-qərb küləyi gündüz şimal-şərq küləyi ilə əvəz olunacaq.

Havanın temperaturu Abşeron yarımadasında gecə 22-25, gündüz 30-34, Bakıda gecə 23-25, gündüz 31-33 dərəcə isti təşkil edəcək. Abşeron çimərliklərində mülayim şimal-qərb küləyi gündüz şimal-şərq küləyi ilə əvəz olunacaq. Dəniz suyunun temperaturu şimal çimərliklərində (Sumqayıt, Novxanı, Pirşağı, Nardaran, Bilgəh, Zaqulba) 23-24, cənub çimərliklərində (Türkan, Hövsan, Sahil, Şıx) 24-25 dərəcə isti təşkil edəcək.

Iyulun 27-də əksər rayonlarda hava əsasən yağmursuz keçəcək, lakin gecə və axşam bəzi şimal və qərb rayonlarında şimşək çaxacağı, yağış yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə leysan xarakterli olacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 21-26, gündüz 34-39, dağlarda gecə 14-18, gündüz 22-27 dərəcə isti təşkil edəcək.

Tibbi-meteoroloji proqnoza görə iyulun 27-28-də Abşeron yarımadasında zəif şərq istiqamətli küləklərin üstünlüyü və havada rütubətin bir qədər çox olması gözlənilir ki, bu da meteorohəssas insanlarda diskomfort hissi yarada bilər.

Azərbaycanda qaz limitinin artırılmasından sonra elektrik enerjisinə tətbiq olunan limitin də artırılacağı və ya aradan qaldırılması məsələsi gündəmə gətirildi. Məsələ Milli Məclisdə də müzakirə edildi. Deputatlar işıq limitinin ləğvi ilə bağlı ziddiyyətli fikirlər bildirsələr də, ictimaiyyətdə bu limitin ləğvi ilə bağlı fikirlər dəstəkləndi. İqtisadçılar da bildirdilər ki, ölkənin hazırkı iqtisadi vəziyyəti işıq limitinin ləğvinə imkan verir. Lakin hələ ki bu xüsusda heç bir addım atılmayıb.

Ekspertlər bildirirlər ki, yay aylarında insanların elektrik enerjisinə olan tələbatı daha da artır. Ona görə də hazırkı zamanda bu limitin aradan qaldırılması hər kəs üçün faydalı olardı. **Deputat Fazil Mustafa** da Milli Məclisdə ictimaiyyətdə müzakirə edilən bu məsələni qabardaraq, aşağıdakıları söyləmişdi: "Biz Milli Məclisdə qazın limitinin aradan qaldırılması ilə bağlı məsələ qaldırıyırdıq. Prezidentin tapşırığından sonra limit müəyyən qədər artırıldı. Bu, müsbət addımdır. Hesab edirəm ki, elektrik enerjisinə tətbiq edilən limit də aradan qalxmalıdır", - deyərək qeyd etmişdi.

O əlavə etmişdi ki, elektrik enerjisi istehlak edən əhali qrupunun vəziyyəti yaxşı deyil: "Yay mövsümü kondisionerin, qış mövsümündə isə soyuq hava elektrik enerjisindən daha çox istifadə etməyi qaçılmaz edir. Hesab edirəm ki, elektrik enerjisi ilə bağlı limit aradan qaldırılmalıdır".

Məsələ barədə danışan iqtisadçı alim Fikrət Yusifov bildirdi ki, hazırda elektrik enerjisinin qiymətlərinin qaldırılmasından söhbət gedə bilməz. İqtisadçının sözlərinə görə, tətbiq edilən limitin ləğvi üçün lazımı şərait mövcuddur: "İşıq və qaza tətbiq edilən limitin tamamilə aradan qaldırılması lazımdır. Bunun üçün bizim hər bir formada kifayət qədər imkanlarımız var. İşıq və qaz xidmətini təqdim edən monopolistlərin özlərinin çox böyük rezervləri mövcuddur. Əgər bu ehtiyatlardan düzgün istifadə edilərsə, tətbiq olunan limitlərə də heç

şirdir. Maya dəyəri də şişirsə, avtomatik olaraq qiymətlər artır. Məhsulun, xidmətin qiyməti artan zaman isə bunu yenə də əhali ödəyir. Bu, bir tərəfdən əhəlinin gəlirlərinin, vəsaitlərinin itkisinə səbəb olur. Digər yandan işə vətəndaş özü də qazı, işığı istifadə edir və bu zaman da limiti keçirsə, əlavə vəsait ödəmiş

rəm ki, o müəssisələrdə ehtiyatlar mövcuddur. Sadəcə olaraq, biz həmin xidmət və məhsulların maya dəyərini əsalı şəkildə təftiş edərsək, oradan kifayət qədər rezerv çıxarmaq mümkün olar. Bu da bizə imkan verir ki, həm işığı, həm də qazı əhaliyə əvvəlki qiyməti ilə sataq. Hətta bir qədər də qiymətləri aşağı sal-

İşıq limitinin ləğvi gündəmədən çıxdı?

İqtisadçı: "Qaz və işığa limitin tam aradan götürülməsi üçün bütün imkanlar var və buna getmək lazımdır"

bir ehtiyac qalmaz. Sadə vətəndaşlar və iş adamları limitdən artıq istifadə etdikləri qaza, işığa görə əlavə ödənişlər edirlərsə, deməli, bu əlavə ödənişlər nəticədə etibarilə onların istehsal etdikləri, gördükləri işin maya dəyərini şif-

olur. Məlumdur ki, qazın limiti bir qədər artırıldı. Lakin düşünürəm ki, bu da kifayət etmir. Əgər istinad olunsaydı ki, qaz və işığın istehsalında xərclər çox olduğu üçün limit tətbiq edilir, o zaman bunu sübut etmək lazımdır. Mən təkrar edi-

maq olar. Bunu mən bir iqtisadçı alim kimi deyirəm və in-cəlikləri də kifayət qədər bilirəm".

Eksperte görə, hazırda işıq və ya qazın qiymətlərinin qaldırılmasından söhbət gedə bilməz: "Kifayət qədər ehtiyat var. Qiymətləri qaldırmaq üçün hər hansı əsas yoxdur. Əgər buna baxmayaraq, qiymətlərdə artım olarsa, bu, sosial gərginliyin də artmasına səbəb olar. O baxımdan da düşünürəm ki, qiymətləri qaldırmaqdan söhbət də gedə bilməz. Əksinə, limitin tamamilə aradan götürülməsi baş verməlidir. Bunun üçün bütün imkanlar var və buna da getmək lazımdır. Əgər belə edərlərsə, həm insanların güzəranına, həm də şirkət və müəssisələrin işinə müsbət təsir olar".

□ Əİ RAİS,

Belə bir yazı - bunu oxuyun

Samir SARI

Bu dəbi kim saldı - bilinmir. Bunu kim ilk dəfə etdi - məlum deyil. Belə bir şey nə cür medianı başına götürdü - anlaşılmır.

Yəqin maraqlıdır, "bu", "bunu", "belə" deyilərkən nə nəzərdə tutulur.

Söhbət Azərbaycan mediasında tüğyan edən başlıq üslubundan gedir. Gündə bu qrafadan olan 47 bənzər başlıqlı xəbər oxuyuruq. Məsələn:

"Lavrov: Bu ölkə yolundan dönməyəcək". Hansı ölkə? Maraqlıdırsa, xəbərə gir, oxu. Görəcəksən ki, söhbət Kubadan gedir. İntəhası, burada "bu ölkə" sözü yerində deyil, Kubaxoç uzaqda olduğu üçün gerek "o ölkə" olaydı.

"Şəbnəm bunu da etdi". İndiyə qədər etdikləri ilə yanaşı Şəbnəmin son etdiyi də maraqlıdırsa, xəbəri aç, oxu, biləcəksən ki, xanım muğamat oxuyub, qocalar ağlayıb.

"Yemək yeyərkən bunu etmək lazımdır deyil". Nəyi etmək? Xəbərə gir, xəbərə. Girməsən, yeməyi cahil-cahil yeyəcəksən. Amma xəbəri oxusan, biləcəksən ki, yemək yeyəndə tez-tez su içmək olmaz.

"Bu məşhura Londonda hücum oldu". Londonda məshurlar çox olduğu üçün, əlbəttə, maraqlıdır ki, hansı məshuru qorxudublar, yaxud vurub becəriblər. Demək, nə etmək gərəkdir? Əlbəttə, xəbərə girmək.

"Avtomobil piyadaya belə vurdu - Video". "Necə vurdu" sualı yaranır və cavabı xəbərə əlavə edilmiş videodadır. Güman ki, indiyədək avtomobillər piyadaları elə, yaxud da elə-belə vurmuş, bu dəfə isə belə vurub. Aç xəbəri, tıklavideoyu, gör necə vurub.

"Mənə qarşı bunu edə bilməzlər - Tramp". Çox maraqlıdır, o boyda Trampa qarşı nəyi edə bilməzlər. Hə, impichment məsələsi... Axı Tramp birbaşa "məni impichment edə bilməzlər" deyib, başlıq niyə belədir? Belə olmalıdır. Yoxsa oxucu işi öncədən bilər, xəbərə girməz, amma ortada "bunu" söhbəti varsa, adamın ağına pazlanmaqdan tutmuş impichment qədər yeddi-səkkiz versiya gəlir. Artıq hər oxucu öz qafasındakının təsdiqini tapmaq üçün xəbəri açmalıdır, variant yoxdur.

"Bu yolda qəza baş verdi - tıxac yarandı". Hansı yolda qəza baş verdiyini bilmək istəyirsənsə, xəbəri aç, oxu, belkə yolun ordan keçir, bilsən, tıxac düşməzsən.

"Kişi arvadını bu səbəbdən baltaladı". İndiyədək baltalama aktı adətən bir səbəbdən olurdu, görəsən, indi hansı səbəbdən olub. Əl-əlbət, xəbərdə suala cavab var. Bəli, bu da köhnə səbəblərdən imiş. Qısqanclıq məsələsi. Hərçənd xəbər "Kişi arvadını qısqandı və baltaladı" başlığı daşıyaydı da, çox oxunacaqdı. Bizdə belə xəbərler yaxşı oxunur. Ortada namus-qeyrət məsələsi var.

"Məşhur aktyor qəzaya uğradı, bu əzası zədələndi". Əlbəttə, o məşhurun fanatları, pərəstişkarları dərhal xəbəri açıb oxumalıdırlar ki, görsünlər, kumirlərinin başına nə iş gəlib, harasını bədi-fənaya verib. Hm, çeçələ barmağıymış. Bundan bir şey olmaz. Təki diz tağalığına bir şey olmasın.

İndilikdə belədir. Amma sürətli inkişaf gedir. Bu gün-sabah bu cür başlıqlı xəbərler də oxuyacağıq: "Bu məşhuru o vaxt belə zorlayıblarmış - video"... Al, sana tıklama rekordu, baxış sayı. Videoda zorlama aktının görüntüsü olmayacaq, uzağı, xanım telekamera önündə dayanıb başına gələnləri xatırlayacaq, amma yenə də başlıq öz sözünü mütləq deməlidir.

Bütün bu işlərdə məqsəd oxucu tutmaqdır. Məhz oxucu tutmaq. İndinin oxucularının bir ayağı qaçaraqdır, tutdunsa tutdun, tutmadınsa sənin deyil, başqası "zorlama-video" xəbəriylə götürüb gedəcək. Müasir oxucu saytı açanda hər xəbəri oxumur. Çünki xəbər çoxdur, vaxt az. Oxucu məcburdur seçim ələsin. Önünə yüzlərlə xəbər çıxan oxucu mütləq sirr-xafiyəli, tapmacalı başlıqlardan çıxan suala cavab aramaq istəyir, məhz o xəbəri seçir.

Bu, bir texnologiyadır, xəbər oxutmaq yarışmasının incəliyidir. Amma açığı, çox şey, düşük, ettökən üsuldur.

Kimse deyə bilər ki, axı sizin saytda da elə başlıqlı olan xəbərler gedir. Düzdür, gedir. Amma o gözəgörünməz şahiddir ki, var gücümüzlə müqavimət göstəririk, sadəcə, bəzən tələsiyə düşür, kopi-peyst edəndə başlıqları dəyişmək yaddan çıxır, bunu etmirik, bu vəziyyət yaranır, belə olur.

Bunu etməyin, əziz həmkarlar, bu, düzgün deyil, hamı belə eləse, oxucuları heç bir xəbəri oxumayacaq.

Pənah Hüseynin partiyası üçün yeni dövr başlayır

Keçmiş baş nazir Pənah Hüseynin rəhbərlik etdiyi Azərbaycan Xalq Partiyasının yaxınlarda yeni qarargaha yerləşəcəyi gözlənilir. Yarandığı gündən indiyə qədər uzun müddət keçsə də, qarargahsız fəaliyyət göstərən partiyanın sədri Pənah Hüseyn bu barədə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, ofisin sahibi ilə bugünlərdə müqavilə imzalanması nəzərdə tutulub:

"Ofis Azadlıq prospektində, keçmiş "Karl Marks heykəli" deyilən ərazidə yerləşir. Təxminən 60 kvadratmetrik ofisdur. Mən AXP sədri olaraq, hətta Milli Məclisdə deputat olduğum zamanlarda Əmlak Komitəsinə, Prezident Administrasiyasına, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə dəfələrlə müraciət etməyimə baxmayaraq bizim partiya qarargah verilməyib. İllərdir qarargahsız fəaliyyət göstərmək məcburiyyətindəyik. Əslində qanuna görə dövlət qeydiyyatda olan normal siyasi partiyaların fəaliyyəti üçün şərait yaratmağa borcludur. Təəssüf ki, indiyə qədər AXP-yə nəinki hökumət ofis ayırmayıb, hətta elə bir mühit

yaradılıb ki, vətəndaşlar və ya hüquqi şəxslər şəxsi obyektlərini siyasi partiyalara icarəyə verməkdən çəkinir, ehtiyatlanır".

Bəs qarargahı olmaq partiyanın işinə müsbət təsir edəcəkmi?

Pənah Hüseyn qeyd etdi ki, partiyanın qarargahının olması normal işləmək üçün zəruridir. Şübhəsiz ki, AXP-nin işinə qarargahının olması müsbət impuls verəcək. Siyasi partiyaların mərkəzi qarargahları ilə yanaşı, rayon şöbələrinin də ofisləri olmalıdır.

□ E.SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

Əlillərə verilən avtomobillərin hamısı yerli istehsalıdır - rəsmi açıqlama

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən 2019-cu il ərzində əlillərə 600-ə yaxın avtomobilin verilməsi nəzərdə tutulur.

Nazirlikdən "Yeni Müsavat"ın sorğusuna cavab olaraq verilən məlumata görə, 2018-ci ildə 265 əlil minik avtomobili ilə təmin edilib. Bu avtomobillərin 129 ədədi Naxçıvan Avtomobil Zavodundan, 136 ədədi isə "Azərmaş" MMC-nin Neftçalada yerləşən avtomobil zavodundan alınıb. 2019-cu il ərzində əlillərə verilməsi nəzərdə tutulan avtomobillərin isə 547 ədədi "Azərmaş"dan (Khazar avtomobilləri), 45 ədədi isə NAZ-dan alınıb. Avtomobillərin əl ərzində paylanması nəzərdə tutulur.

□ DÜNYA,
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan dövlətinin Türkiyə vətəndaşları ilə bağlı qərarı, gözləndiyi kimi, məmnunluqla qarşılandı. Qardaş ölkənin Azərbaycandakı sabiq səfiri Hulusi Kılıç Musavat.com-a özəl açıqlamasında bu 80 milyonun reaksiyasını qısa şəkildə çox gözəl ifadə etdi, "Bu müjdəli qərar Türk xalqını məmnun etdi" - dedi.

Elşad PAŞASOY
 epashasoy@yahoo.com

Belə münasibət gözlənilən idi. Çünki 2007-ci ildən, Türkiyə Azərbaycan vətəndaşları üçün vizanı ləğv edəndən bəri rəsmi Bakının da analoji addım atacağı ilə bağlı arzu-istək ifadə olunurdu. "Biz bir millət, iki dövlətlik", "qardaş qardaşın evinə viza ilə getməz" tipli yanaşmalar da eşidilirdi. Azərbaycan hökuməti hər zaman bu məsələyə münasibətində müsbət reaksiyasını ifadə edirdi, ancaq eyni zamanda, geniş ictimaiyyətə bəlli olmayan məsələlərə görə məsələ yubanırdı. Nəhayət, o gün gəlib çatdı və tarixi qərar verildi.

Türkiyə-Azərbaycan münasibətləri o qədər yüksək səviyyədə inkişaf edib ki, bizim əlaqələrimizə hansısa viza tipli məsələlər də maneçilik törədə bilməzdi. Ötən illərdə,

Bakıdan dünyaya tarixi Türkiyə mesajı - "Mən buradayam!.."

hətta Türkiyə birtərəfli qayda Azərbaycan vətəndaşları üçün vizanı aradan qaldıran dan sonrakı dövrdə də bunun şahidi olduq. Sınaqdan çıxmış münasibətlər varkən hansısa maneələr bu iki Türk dövlətinin qarşısında duruş getirə bilməzdi. Amma istənilən halda, "ürəyə xal sala biləcək" bir maneə də aradan qaldırıldı və əməkdaşlığımıza, qardaşlığımıza töhfə verəcək növbəti mərhələnin başlayacağına şübhəmiz yoxdur. Dəyərli diplomatımız Hulusi Kılıçın dediyi kimi, vizanın qaldırılmasından sonra Türkiyədən Azərbaycana turizm üçün gələnlərin sayında önəmli artım olacağını gözləyirik.

Etiraf edək ki, Azərbaycana gələn turist sayına görə Türkiyə vətəndaşlarının say faizi qaneəddi deyil. Söhbət 80 milyonluq məmləkətdən gedir. Azərbaycandan qardaş ölkəyə daha çox turist üz tutur, nəinki Türkiyədən bizə.

la bilirsə, Rusiya vətəndaşı 2, Gürcüstan vətəndaşı 3 ay qala bilir. Ona görə də qardaş Türkiyənin də Azərbaycan vətəndaşları üçün vizasız müddəti heç olmasa gürcülərə tənidi müddət qədər uzatması arzulanır.

Bu məqamda Bakı və Ankara arasında da bənzər anlaşmalar əldə oluna bilər. Əsas məqsəd budur ki, ən çətin qərar verildi.

Bir məqam gərəkdir unudulmasın. Azərbaycan preziden-

yə açıq dəstəyini nümayiş etdirdi: 80 milyonluq Türkiyə vətəndaşları üçün vizanı ləğv etməklə! Bu məqamda Azərbaycan dövlətinin qərarı daha böyük tarixi əhəmiyyət kəsb edir.

2014-cü ilin 24 aprelində

Düzdür, burada başqa səbəblər də var. Türkiyənin turizm sektorundakı vəziyyət bizimçün örnək ola bilər. Bu məqamda turizm sahəsində gərəkeni görməklə yanaşı, Türkiyədən yüz minlərlə turisti qarşılamağa da hazır olmalıyıq. Elə etməliyik ki, can qardaşlarımız Azərbaycana bağlı xəyallarında yanılmasınlar.

Azərbaycanın Türkiyə vətəndaşlarına vizanı qaldırmasını təqdir edənlərlə yanaşı, bir sıra digər addımların atılmasını zəruri sayanlar da var. Həm də Türkiyə tərəfindən. Məsələn, qeyd olunur ki, Azərbaycan vətəndaşı Türkiyəyə gedəndə vizasız 1 ay qa-

tinin iradəsi ilə verilən bu qərarın hansı məqamda verildiyinə diqqət edək. Bu, 80 milyonluq Türkiyəyə böyük dəstəkdir. Bu gün Türkiyə bir tərəfdən ABŞ-ın sərt təkliəri, digər tərəfdən Avropa İttifaqının sanksiyaları ilə üz-üzədir. Vaşinqton Türkiyənin Rusiyadan S-400 raket komplekslərini almasını bəhanə edib qardaş ölkəni təhdid edir. Avropa İttifaqı isə Türkiyənin Kiprə məxsus xüsusi iqtisadi zonasında geoloji kəşfiyyat işləri aparması iddiası ilə Ankara əleyhinə sanksiya qərarı verib.

Azərbaycan isə Avropa Birliyi ilə saziş imzalamaq ərəfəsində olsa belə, Türkiyə-

Praqada dövlət və hökumət başçılarının iştirakı ilə "Şərqi tərəfdaşlığı" proqramının 5 ilinə həsr olunan sammitdə prezident İlham Əliyevin türk düşməni Serj Sərkisyanın Türkiyə əleyhinə ittihamlarına cavabını xatırlayırınsınız? O zaman prezident "Bu masa arxasında Türkiyə nümayəndələri yoxdur, ancaq mən buradayam", cavabını vermişdi.

Türkiyə vətəndaşları üçün vizanın ləğvi də Türkiyəni sanksiyalarla təhdid edənlərə cavabdır: "Mən buradayam" cavabı. Və QARDAŞLIQ NÜMUNƏSİ! Biz buradayıq, tarixən qardaşlığımız davam edib və edəcək.

ABŞ Ankaranı yenidən öz yanına qaytarmaq istəyir. Vaşinqton administrasiyası bunun üçün hazırda bütün vasitələrə əl atıb. Məlum olduğu kimi, S-400 sistemlərinin Türkiyəyə təhvil verilməsi prosesi iyulun 12-dən başlayıb və iyulun 25-də birinci etap başa çatıb. Ancaq belə görünür ki, Ankara da Vaşinqtonla körpüləri yandırmaq niyyətində deyil.

Kənan RÖVŞƏNOĞLU

S-400-lər artıq Türkiyədə olsa da, ABŞ dövlət katibi Mayk Pompeo Türkiyənin havadan müdafiə sistemini aktiv vəziyyətə gətirməyəcəyinə ümid etdiyini bildirib. Pompeo deyib ki, Türkiyəyə qarşı daha ciddi sanksiyaların olmaması üçün Ankaranın S-400-ləri aktiv vəziyyətə gətirməməlidir.

ABŞ-ın "Defense One" saytı isə yazıb ki, ABŞ prezidentinin istəyi ilə respublikaçı senator Lindsai Qraham Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğluna zəng edərək S-400 hava hücumundan müdafiə sistemlərinin aktiv vəziyyətə gətirilməyəcəyi təqdirdə Ankaraya qarşı sanksiya tətbiq olunmayacağını bildirib.

Bu, necə deyərək, Vaşinqtonun Türkiyəyə ən son təklifi olub. Və belə görünür ki, Ankara da ABŞ hökumə-

prezident Ərdoğan bildirib ki, S-400 mövzusunda ABŞ tərəfinin təmkinli davranacağına ümid edir. Eyni zamanda Türkiyə prezidenti bildirib ki, Rusiyadan alınan S-400 hava hücumundan müdafiə sistemləri 2020-ci

Yeri gəlmişkən, bir neçə gün əvvəl ABŞ prezidenti Tramp respublikaçı senatorları Ağ Evə dəvət edərək Türkiyə, yəni S-400 məsələsi ilə bağlı müzakirə aparıb. Ancaq bu görüşdə qalmaqal yaşanıb. NBC telekanalının

lantından sonra Tramp Qarahama Türkiyəyə zəng etməyi tapşırıb. Görünür, hazırda hər iki tərəfi qane edən bir vəziyyət var. Söhbət S-400-lərin quraşdırılıb aktiv vəziyyətə gətirilməsinin ləngiməsindən gedir. Ərdoğ-

Bu müddət ərzində Ankara Vaşinqtonla daha əhatəli və əlverişli müzakirə imkanları qazana, vəziyyəti daha yaxşı dəyərləndirə bilər. Söhbət həm də Türkiyənin məfəetlərindən gedir. Ankara üçün indi ikinci mü-

Türkiyədən ABŞ-a mühüm jest

Vaşinqton və Ankaranın barışıq üçün 9 ayı var...

tinin çağırışını eşidib. Belə ki, iyulun 26-da, yəni bu çağırışdan bir neçə saat sonra

ilin aprelində aktiv vəziyyətə gətirilib fəaliyyətə başlayacaq.

məlumatına görə, Ağ Evdə keçirilən qapalı toplantıda senatorlar Trampdan Türkiyəyə sanksiyalar tətbiq etməsini istəyib. Respublikaçı senator Kevin Kramer 90 dəqiqə davam edən toplantıdan sonra deyib ki, Tramp problemi həll etmək üçün daha geniş imkanlar istəyir. Senatorlar deyib ki, ABŞ prezidentini Türkiyəyə qarşı sanksiya tətbiq etməkdənsə, Türkiyə prezidenti ilə anlaşmaq üçün vaxt verilməsini istəyib.

Belə anlaşılır ki, bu top-

nın açıqlamasından belə anlaşılır ki, bu proses ən yaxşı halda gələn ilin aprelinə, yəni 9 ay yubadılacaq. Bu isə indiki halda Türkiyə üçün böyük nəfəslikdir.

Əlbəttə, Ankara geri çəkilmək və ya S-400-dən imtina etmək fikrində deyil, amma eyni zamanda Vaşinqtonu da itirmək istəmir. Bu qərar Vaşinqtonda Türkiyəyə qarşı sərt qərarların tərəfdarı olan qanunvericilər qrupunu sakitləşdirmək üçün Trampa fürsətdir. Eyni zamanda Ankara da vaxt qazanır.

hüm amil Suriyanın şimalındakı vəziyyət, daha dəqiqi, ABŞ-ın dəstəklədiyi kürd qüvvələrinin Suriya-Türkiyə sərhədlərindən çəkilməsidir.

İndi Ankara bir məqamda topu Vaşinqtona atmış olur. Çünki iyulun 26-da etdiyi çıxışında Ərdoğan Vaşinqtona müraciət edərək Suriyanın şimalı mövzusunda daha uzun müddət səbir etməyəcəklərini, Fəratın şərqindəki "kordonu" (kürd kordonu) darmadağın edəcəklərini bildirib. Bilindiyi kimi, Ankara artıq bir neçə həftədir Suriya ilə sərhədə əlavə qüvvələr toplayır. S-400 mövzusunda müəyyən qədər vaxt əldə edən Türkiyə hakimiyyəti indi Vaşinqtonu fakt qarşısında qoyub, Türkiyə ilə mütəfiqlik öhdəliyini yerinə yetirməyə çağırır.

Sabiq vergilər naziri Fazil Məmmədova aid "Ata-Bank" ASC-nin maliyyə durumunun kritik həddə qədər pisləşməsi barədə xəbərlər son dövrlər intensivləşib. "Yeni Müsavat" xatırladır ki, "Ata-Bank" ASC-nin nizamnamə kapitalının 86%-i "Synergy Group" MMC-yə, 14%-i fiziki şəxslərə (Əşrəf Kamilov 9,3%, Mahir Rəfiyev 4,7%) məxsusdur.

"Yeni Müsavat" bildirir ki, 1993-cü ildən fəaliyyət göstərən "AtaBank" Azərbaycanın ən böyük kommersiya banklarından biri hesab olunurdu. 2017-ci ilin nəticələrinə görə "AtaBank" ASC Azərbaycanda ilk dəfə konsolidasiya prosesini uğurla başa vurduğuna və il ərzində imza atdığı uğurlara görə iqtisadiyyat və biznes sahəsində "İlin bankı" nominasiyasına layiq görülüb.

2018-ci ilin iyul ayında "Ata-Bank" ASC, öz AtaNet internet və mobil bankçılıq tətbiqi ilə Sinqapurda keçirilən və dünyanın apancı banklarının iştirak etdiyi "Asian Banking & Finance Wholesale Banking Awards 2018" tədbirində "Daxili texnologiyalar və əməliyyatlar üzrə" ilin bankı nominasiyasının qalibi olub.

2019-cu ildə isə "AtaBank" Zaqafqaziya və Cənub-Şərqi Avropa regionunda ilk imza ataraq Visa Signature kartının emissiyasına başlayıb. Bunlar bankın uğurları ilə bağlı statistika olsa da, gerçəkdə vəziyyətin heç də ürekaçan olmadığı haqda iddialar doğrulmaqdadır.

Bildirilir ki, bankda aparılan araşdırmalar situasiyanın ağır olduğunu təsdiqləyib və təcili dəyişikliklərin zəruri olduğunu üzə çıxarıb.

"AzPolitika.info"ya mütəbər mənbələrdən daxil olan məlumata görə, Fazil Məmmədov, nəhayət, səhhətindəki ciddi problemlərə baxmayaraq, iyulun 25-də şəxsən özü "Ata-

Fazil Məmmədov bacısı oğlunu bank sədrliyindən qovdu

Sabiq vergilər naziri yaxın qohumunun "AtaBank"dakı karyerasını bitirdi və onun müavinlərini də işdən uzaqlaşdırdı; ən qabaqcıl bank niyə indi pis günə qalıb?..

Fazil Məmmədov

Bank"ın baş ofisinə gedib, yerində bankın İdarə Heyətinin sədri, öz bacısı oğlu Dəyanət Quliyevi, onun müavini Etibar Babashlı və bankın Müşahidə Şurasının sədri Fərid Hüseynovu vəzifələrindən azad edərək, işdən qovub. Əvvəlki sədr müavinlərindən Rauf Hüseynov və Kamran Orucəliyev vəzifələrində qalsalar da, onların da işdən çıxarılacaqları deyilir. İddialara görə, Dəyanət Quliyev bankın əsas səhmdarı olan "Synergy Group" MMC-də yüksək vəzifəyə təyin edilib.

"Yeni Müsavat" bildirir ki,

1983-cü ildə Bakı şəhərində anadan olan Dəyanət Quliyev 14 mart 2016-cı il tarixindən "AtaBank" ASC-nin İdarə Heyətinin sədri vəzifəsinə təyin olunub.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin "Ümumi iqtisadiyyat" fakültəsini və Bakı Dövlət Universitetinin "Hüquqşünaslıq" fakültəsini bitirib. 2003-cü il - "AtaBank" ASC-nin Xəzinedarlıq Departamentinin baş mütəxəssisi qismində işə başlayıb. Daha sonra bankın Bank kartları və elektron xidmətlər Departamentinin direktor

Dəyanət Quliyev

müavini, Kartlar və elektron ödəniş sistemləri ilə iş şöbəsinin reisi vəzifəsində çalışıb. 2009-cu ildə "AtaBank" ASC-nin İdarə Heyətinin üzvü və sədr müavini vəzifəsinə təyin olunub.

2013-cü ildə Bankın İdarə Heyətinin üzvü, İdarə Heyəti sədrinin birinci müavini vəzifəsinə təyin olub. 2014-2016-cı illərdə isə "Synergy Group" ASC-nin İdarə Heyətinin sədri və Müşahidə Şurasının sədri vəzifələrində çalışıb.

Maraqlıdır ki, sabiq nazirin yeni təyinatı da hamını təəccüb-

ləndirib. Belə ki, o, öz qardaşı qızı, 24 yaşlı bir xanımı Müşahidə Şurasına sədr, atasının Şamaxı Vergilər İdarəsinin reisi işlədiyi bildirilən Samir adlı şəxsi isə İdarə Heyətinin sədr əvəzi təyin edib. Eyni zamanda filiallardan birinin müdiri də sədr müavini təyin olunub.

Qeyd edək ki, eks-nazirə məxsus bankda tam nəzarətsizliyin, ikihakimiyyətliyin hökm sürdüyü, bankın ağır duruma düşdüyü, İdarə Heyətinin sədri Dəyanət Quliyevlə müavini Etibar Babashlı arasında kəskin konfliktin olduğu, bu səbəbdən

bankda ciddi dəyişikliklərin olacağı barədə məlumatlar vardı. F.Məmmədovun sərt qərarları bu məlumatları təsdiqləmiş oldu.

Ancaq mənbə hesab edir ki, eks nazirin bu addımları hansısa müsbət dəyişikliyə səbəb olmayacaq. Hazırda bankın rəhbərliyində yüksək peşəkarlığı ilə seçilən, bankı inkişafa doğru aparacaq kadrların olmadığı bildirilir.

Hesab olunur ki, bu dəyişikliklər müvəqqəti xarakter daşıyır və bankı ağır vəziyyətdən çıxarmağa kömək etməyəcək. Fazil Məmmədovun isə bu addımları ilə nəzarət orqanları qarşısında maneəvər edərək, vaxt qazandığı ehtimal olunur. Mütəxəssislərin fikrincə, bank yeni investor tapmadan yenidən maliyyələşdirilməli və köklü kadrlar dəyişiklikləri aparılaraq, sağlamlaşdırılmalıdır.

"AtaBank"ın özündən isə toplantının və rəhbərlikdə dəyişikliklərin olduğunu təsdiqləyiblər. Lakin məsələ ilə bağlı geniş məlumat verilməyib. Bildirilib ki, bank tərəfindən ictimaiyyətə rəsmi açıqlama veriləcək.

□ "Yeni Müsavat"

Beynəlxalq Hərbi Tibb Komitəsinə qoşulmaq bizə nə verəcək?

Hərbi ekspert: "Sənəd Azərbaycan üçün əlavə imkanlar yaradacaq..."

Prezident İlham Əliyev "Beynəlxalq Hərbi Tibb Komitəsinin Nizamnaməsi"ni qoşulmaq haqqında" Qanunu təsdiq edib.

"Beynəlxalq Hərbi Tibb Komitəsinin Nizamnaməsi"ni qoşulmaq haqqında" qanun layihəsinə Milli Məclis iyunun 20-də baxıb, qəbul etmişdi. Bu barədə Milli Məclis sədrinin birinci müavini, komitənin sədri Ziyafət Əsgərov parlamentdə çıxışı zamanı demişdi ki, sənəd Azərbaycanın maraqlarına tam uyğundur: "Birinci Dünya müharibəsindən sonra

təsis olunan bu qurum müxtəlif ölkələrin hərbi tibb xidmətləri arasında əməkdaşlıq əlaqələri yaratmaq məqsədi daşıyıb. Həm müharibə şəraitində, həm də sülh dövründə əməkdaşlıq vasitəsilə ölkələrin qarşılıqlı olaraq bir-birinin təcrübəsindən bəhrələnməsi vacib bilinib. 1920-ci ildə ABŞ Tibb Xidməti Zabitlər Assosiasiyasının toplantısında bu məsələnin nizamlanması təklif edilib. Belçika hökuməti konsepsiyasının praktiki inkişafını

dəstəkləyib və 1921-ci ildə Brüsseldə 1-ci Beynəlxalq Hərbi Tibb və Əczaçılıq Konqreslərinin Daimi Komitəsinin əsası qoyulub. fəaliyyətə başladığı gündən etibarən daimi komitə "missiyası sülh və ya münaqişə zamanı silahlı qüvvələrin xəstə və yaralı heyətinin qayğısına qalmaq, onların vəziyyətini yaxşılaşdırmaq və ağrıları azaltmaq yollarını araşdırmaqdan ibarət olan dünya üzrə şəxslər arasında davamlı

peşəkar əməkdaşlıq əlaqələrini qoruyub saxlamaq və gücləndirmək" məramı ilə çalışıb. bütün bunlar müharibə qurbanlarının müdafiəsinə dair cədvəl konvensiyasının prinsiplərinə və ruhuna da uyğundur".

Qanuna əsasən Azərbaycan Respublikası 2013-cü il 9 dekabr tarixində düzəliş edilmiş "Beynəlxalq Hərbi Tibb Komitəsinin Nizamnaməsi"ni qoşulur.

"Yeni Müsavat"a danışan

hərbi ekspert Üzeyir Cəfərov bildirib ki, Azərbaycan son illər beynəlxalq sahədə bir sıra sənədlərə imza atıb: "Müdafiə Nazirliyi Tibb Baş İdarəsinin reisi, Azərbaycan Milli Olimpiya Komitəsinin İcraiyyə Komitəsinin general-mayoru Natiq Əliyev beynəlxalq miqyasda keçirilən tədbirlərdə ölkəmizin maraqlarını qoruyur. Eyni zamanda bir neçə beynəlxalq hərbi oyunlar Azərbaycanda keçirilib və yüksək qiymətləndirilib. İmzalanmış sənədin də mahiyyəti ondan ibarətdir ki, bundan sonra da beynəlxalq miqyasda keçirilən tədbirlərdə Azərbaycanın iştirakı avtomatik təmin olunsun. Eyni zamanda maddi texniki bazanın gücləndirilməsindən Azərbaycan da yararlanacaq. Ümumilikdə, sənəd Azərbaycan üçün əlavə imkanlar yaradacaq. O imkanlardan da biz doğru-düzgün istifadə edərsək, Azərbaycan ayrı-ayrı ölkələrin təcrübəsindən tibb sahəsində, beynəlxalq idman sahəsində kifayət qədər yararlanıla bilər. Beynəlxalq missiyalı tədbirlərdə bundan sonra

Azərbaycan nümayəndələrinin sayı da artırılacaq. Əvvəllər il ərzində keçirilən tədbirlərdə 10-15 nəfər iştirak edirdisə, indi isə bir neçə dəfə bu say artıq olacaq. Sayın artırılması isə o deməkdir ki, təkə

ölkə daxilində keçirilən tədbirlərdə deyil, ölkə xaricində də Azərbaycan adından qatılıb, ölkəmizi təmsil edənlərin sayı artacaq".

□ Əli RƏİS, "Yeni Müsavat"

Toy olacaqdı, dənizdə boğuldu

Xəzər dənizinə istirahət üçün yollanan 1997-ci il təvəllüdü Hüseyn Əli oğlu Dadaşov boğulub. Musavat.com Qafqazinfo-ya istinadən xəbər verir ki, hadisə iyulun 24-də Bilgə çimərliyində baş verib.

Məlumatla görə, həmin gün Hüseyn Dadaşov qardaşı və iki dostu ilə birgə çimərliyə yollanıb. Suda olan zaman dalğa onların 4-nü də aparıb. Qardaşı və dostlarından biri ətrafdakıların köməyi ilə xilas edilib. Digər dostu isə sudan özü çıxmağı bacarıb. Amma həmin vaxt Hüseyni tapmaq mümkün olmayıb. Bir az keçəndən sonra isə dalğa 22 yaşlı gəncin meyitini suyun üzünə çıxarıb.

Yaxınlarının verdiyi məlumata görə, Hüseynin sevdidiyi qız olub. Anası ona dekabrda toy etməyi planlaşdırırdı.

Qeyd edək ki, Qafqazinfo-nun əməkdaşları dünən Bilgə çimərliyindən reportaj hazırlayıb. Məlum olub ki, sözügedən ərazidə bir müddətdir ki, çimmək qadağandır.

Sabunçu rayonunun polis və prokurorluq əməkdaşları tərəfindən həyata keçirilmiş təxirəsalınmaz istintaq və əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində rayon ərazisində azyaşlı uşaqlara qarşı seksual xarakterli zorakılıq edən şəxs istintaqa cəlb edilib.

Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsi və şəhər prokurorluğundan verilən birgə məlumata görə, futbol üzrə qeyri-rəsmi məşqçi işləyən Cəlilabad rayon sakini Elsevər Məlikovun rayon ərazisində kirayədə yaşadığı evdə azyaşlı uşaqlara qarşı seksual xarakterli zorakılıq hərəkətləri etməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib. Faktı görə iyulun 16-da rayon polis idarəsinin istintaq şöbəsində Cinayət Məcəlləsinin 150.3.3-cü (təqsirkar şəxs üçün aşkar surətdə on dörd yaşına çatmayan şəxs barəsində seksual xarakterli zorakılıq hərəkətləri etmə) maddəsi ilə cinayət işi başlanılıb. E.Məlikov iş üzrə təqsirlən-

Sabunçuda yaxalanan pedofilə ölüm hökmü çağırışları

Ekram Həsənov

Novella Cəfəroğlu

Hüquqşünas: "Hesab edirəm ki, belələri həyatda qalmamalıdır"
Hüquq müdafiəçisi: "İstisna hallarda belə hökmlərin çıxarılması zərurəti var"

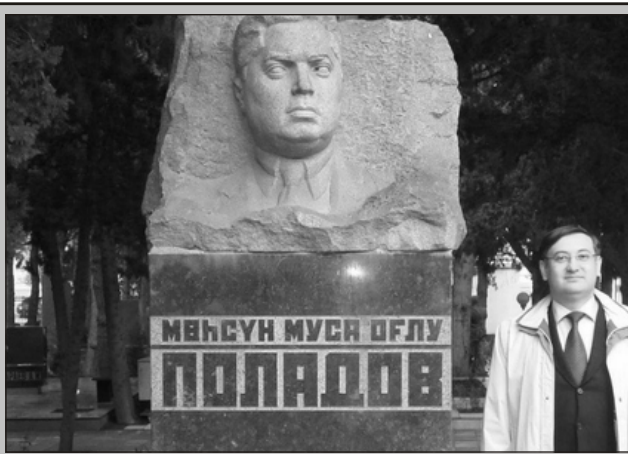
sində ölüm hökmünü adi hakimler deyil, müniflərin verəməsinin tərəfdarıdır: "Cinayət faktına hakimler deyil, sırası cəmiyyət üzvlərindən formalaşdırılmış müniflər heyəti qiymət versin. İngiltərədə, ABŞ-da bu praktika var. Belə cinayətlər törətmiş şəxsləri özlərinə də ölüm cəzası daha optimal cəzadır, nəinki belələrinin həbsxanaya düşməsi. Belələrin cəza yerlərində nələrlə gözlədiyini əksəriyyət bilir. İllərlə formalaşmış praktika var. Digər tərəfdən, belələri həbsdə olduqları müddətdə bizlərin vergiləri hesabına formalaşan büdcədən onların saxlanması vəsait ayrılır. Bu nə dərəcədə doğrudur? Bizim vergi hesabına insanlıq simasını tam itirmiş şəxslər niyə yaşamağa layiqdir?"

Hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu deyir ki, istisna halları üçün ölüm hökmünün bərpası üçün ölüm hökmünün bərpası edilməsinin tərəfdarıdır: "Uşaqlara, köməksiz vəziyyətdə olan insanlara, qadınlara qarşı zorakılıq etmiş şəxslərin barəsində belə hökmün çıxarılması vacibdir. Və ya ömürlük həbsə məhkum edilmələri də məqsədemüvafiqdir. Belə cinayətlərə qol qoymuş şəxslərin ölüm hökmünə məhkum edilməsi cəzaların ömürlük cəzadan qurtarılması deməkdir. Tərəfdar cinayətə bərabər cəza verilməlidir. Belə adamları türməyə ömürlük həbsə göndərmək lazımdır".

Novella Cəfəroğlu pedofiliyə cinayətləri törətmiş şəxslərin kastrasiyasının da mümkün olduğunu qeyd edib: "Belə cinayətlər etmiş şəxslər 10-12 il cəza verilir. Onlar həbsdən çıxdandan sonra yenidən eyni cinayətləri törədə bilərlər. Ona görə də reproduktiv orqanların cərrahi müdaxilə yolu ilə çıxarılması da nəzərdən keçirilməlidir. Biz həbs yerlərində monitorinqlər apararkən belə cinayətlər törətmiş şəxslərə digər məhkumların kəskin münasibətini də müşahidə edirik. Onları həbs yerlərində ağır həyat gözləyir. Belələrinə digər məhkumlar salam belə vermirlər".

Novella Cəfəroğlu deyir ki, bu gün Azərbaycanda məhkəmələrin qanunlardan kənar fəaliyyəti ölüm hökmünün bərpasına imkan vermir: "Hazırda Azərbaycanda məhkəmə sisteminin tam oturmaması günahsız insanların ölüm hökmünə məhkum olunma ehtimalını yaradır. Ona görə də "ölüm hökmü bərpası olunsun" şəklində açıqlamalar verə bilmirik. Amma istisna hallarda belə hökmlərin çıxarılması zərurəti var".

E.MƏMMƏDƏLİYEV "Yeni Müsavat"

Nazir nəvəsi olan keçmiş vəkilin məhkəmə işi - müxalifətin sifarişini oldugunu deyir

Keçmiş vəkil hakim qarşısına çıxarılıb. Bir zamanlar başqalarının hüquqlarını müdafiə edən şəxs indi özü dələduzluqda ittiham edilir.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində dələduzluqda ittiham edilən Vüqar Poladovun cinayət işi üzrə məhkəmə iclası başlayıb.

Hakim Samir Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən məhkəmənin hazırlıq iclasında təqsirləndirilən şəxsin anket məlumatları dəqiqləşdirilib.

Bildirək ki, Vüqar Poladov Ədliyyə Nazirliyinin İcra Baş İdarəsinin keçmiş baş icra məmuru olub. Daha sonra isə vəkil kimi fəaliyyət göstərib.

V.Poladov uzun müddət İctimai Televiziya "İcra məmuru" rubrikasının daimi müəssisi olub və ölkədə məhkəmə qərarlarının icrası ilə bağlı hesabatlar verib. Sonradan həmin sistemdən uzaqlaşmış və vəkil kimi fəaliyyətə başlayıb. 12 sayılı vəkil bürosunun vəkilidir. Sonradan vəkillik fəaliyyətini də qeyri-müəyyən səbəbdən dayandırıb.

V.Poladov dövlət xadimi, uzun illər Azərbaycan SSR kənd təsərrüfatı naziri olmuş Möhsün Poladovun nəvəsidir. O, Cinayət Məcəlləsinin 312.2-ci (vəzifəli şəxs tərəfindən bilərəklə qanunsuz hərəkətlər (hərəkətsizlik) etməyə görə ona rüşvət vermə və ya təkrar rüşvət vermə) və 178-ci (dələduzluq) maddələri ilə ittiham olunur. Barəsində polis nəzarətinə verilmiş qətimkan tədbiri seçilib.

Vəkilə cinayət işi açılması ilə bağlı ilginclik məlumatları var. Criminal.az saytı yazırdı ki, V.Poladov özü baş prokurora müraciət edərək hakimlərə rüşvət verdiyini, xeyrinə qərarlar çıxardığını deyib.

Amma Poladov bu iddianı rədd edir. O deyir ki, barəsində cinayət işi açılması müxalifətin sifarişidir. Belə ki, o, müxalifət düşərgəsində xeyli agent yerləşdirdiyini, müxalifətin bundan xəbər tutduqdan sonra barəsində sifarişlə cinayət işi açdığını iddia edir.

İlkin MURADOV, Musavat.com

rilen şəxs qismində cəlb edilərək Cinayət Məcəlləsinin qeyd olunan maddəsində nəzərdə tutulan ittiham elan edilməklə barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs-qətimkan tədbiri seçilib. Hazırda iş üzrə zəruri istintaq tədbirləri davam etdirilir.

Bu xəbər yayılması ötən illərdə geniş müzakirələrə səbəb olan ölüm hökmünün bərpası məsələsini gündəmə qaytarıb. Bu gün dünyanın 52 ölkəsinin hüquq sistemində ən yüksək cəza növü kimi ölüm hökmü qüvvədədir və hər il təxminən 9 min şəxsə bu cəza tətbiq edilir. Ötən il Türkiyədə pedofillərə qarşı ölüm hökmünün bərpası olunması məsələsi gündəmə gəlmişdi. Həmin günlərdə ölkə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan ölüm hökmü çağırışlarına münasibət bildirərək bəyan edib ki, bu, elə də sadə məsələ deyil.

"Amnesty International" (AI) beynəlxalq təşkilatının hesabatında qeyd edilib ki, 2008-ci ildə 52 ölkədə 8 min 864 cinayətə ölüm cəzası verilib. Bunlardan 25 ölkədə ən azı 2 min 390 nəfər edam edilib. Dünya üzrə ölüm cəzalarının 72 faizi Çinin payına düşür. Son 10 ildə bu ölkədə edamların sayı ildə 10 minə çatıb. Cənubi Koreyada 1948-1998-ci illərdə, yəni 50 ildə 900-dən çox şəxs edam olunub. Qonşu dövlətlərdən İranda bu gün ölüm hökmü qüvvədədir. Postsovet məkanı ölkələrinə gəlincə, Qazaxıstanı xüsusi qeyd etmək lazımdır. 90-cı illərin sonunda bu ölkə ölüm cəzasının sayına görə dünyada ilk yerlərdən birini tutub. Dünyada bir sıra ölkələrdə cinayətə görə ölüm hökmü bu günün özündə belə qalmaqdadır.

2019-cu il iyulun 26-da ABŞ-da 16 ildən sonra ölüm

hökmlərinin federal səviyyədə icra olunması qərarlaşdırılıb. Birləşmiş Ştatların baş prokuroru Uilyam Barr bununla bağlı bəyanat verib. O, Federal Penitensiar Xidmətə barəsində ölüm hökmü verilmiş 5 məhkumun edam olunması tapşırığını verib. Baş prokuror bildirib ki, edam cəzasına məhkum olunmuş şəxslər uşaqların və ahi insanların qətlə və zorlanması ittihamları ilə həbs ediləblər. Onların edamı bu ilin dekabrında və 2020-ci ilin yanvarında icra olunacaq.

Azərbaycanda 1998-ci ilin fevral ayında Heydər Əliyev tərəfindən Milli Məclisə qanun layihəsi təqdim edilib və nəticə olaraq 10 fevral 1998-ci il tarixli qanun qəbul edilərək ölüm cəzası ləğv edilib. 2000-ci ilin iyun ayınadək qüvvədə olan Azərbaycan SSR Cinayət Məcəlləsində bu cinayətlərə görə ölüm cəzası nəzərdə tutulurdu:

1. Vətənə xəyanət;
2. Cəsusluq;
3. Terror aktı;
4. Xarici dövlət nümayəndəsinə qarşı terror;
5. Təxribat;
6. Banditizm;
7. İslah-əmək müəssisələrinin işini pozma;
8. Müharibə dövrü səfərbərlik çağırışından yayınma;
9. Saxta pul hazırlama;
10. Bu əmələ görə əvvəl məhkum edilmiş şəxs tərəfindən valyuta əməliyyatları haqqındakı qaydaları pozma;
11. Dövlət əmlakını və ya ictimai əmlakı xüsusilə külli miqdarda talama;
12. Ağırbaşlıca halda qəsdən adam öldürmə;
13. Xüsusi təhlükəli resedivist tərəfindən zorlama və ya ağır nəticələrə səbəb olan zorlama, habelə azyaşlı zorlama;
14. Rüşvət almağa görə

(məsul mövqə tutan vəzifəli şəxs tərəfindən, yaxud əvvəllər rüşvətə görə məhkum edilmiş şəxs tərəfindən törədildikdə və yaxud xüsusilə külli miqdarda rüşvət almağa görə);

15. Milis işçisinin və ya xalq drujinacısının həyatına qəsd etmə;

16. Hava gəmisini qaçırma (ağır nəticələrə səbəb olduqda);

17. Hərbi cinayətlərə görə (müharibə vaxtı tabe olmama, rəisə qarşı zorakı hərəkətlər, döyüş şəraitində hərbi hissəni özbaşına buraxıb getmə və bir sıra digər cinayətlərə görə).

Həmin illərdə Azərbaycanda ölüm cəzası Bayıl həbsxanasında "ölüm kamerası" adlanan otaqda güllənmə yolu ilə icra olunub.

Tanınmış hüquqşünas Ekram Həsənov uşaqlara və qadınlara qarşı törədilmiş zorakılıq halları və xüsusi qəddarlıqla törədilmiş cinayətlərin ölüm cəzalandırılmasına tərəfdar olanlardandır. O, Azərbaycanda müəyyən cinayətlər üçün ölüm cəzasının bərpası üçün ölüm cəzasının bərpası olunmasını vacib sayır: "Elə cinayətlər var ki, məhz ölüm cəzalandırılmalıdır. Ölüm cəzası bütün cinayətlərin qarşısını almasa da, müəyyən qisim insanlar bu cəzadan qorxdığı üçün cinayət törətirlər. Mən də xüsusi hallarda bu cəzanın tətbiqinin tərəfdarıyam. Xüsusən də uşaqlara və qadınlara qarşı törədilmiş zorakılıq halları və xüsusi qəddarlıqla törədilmiş cinayətlərin cəzası bu olmalıdır. Ən əsası, 2 halda - xüsusi qəddarlıqla insanların öldürülməsi və cinsi zorakılığa, xüsusilə azyaşlılara münasibətdə cinayət törədənə görə ölüm hökmü cəzası verilməlidir".

Hüquqşünas belə cinayətlərə qol qoymuş şəxslər barə-

“Xural” qəzetinin baş redaktoru Əvəz Zeynalli ilə müsahibinin ikinci bölümünü təqdim edirik.

(Əvvəli ötən sayımızda)

Ötən bölümümüzdə dərc olunan söhbətimiz zamanı Əvəz bəyden “Qaynar qazan” a hakimiyyət nümayəndələrini dəvət edib-etməsi barədə soruşmuşdum. “Çox təşəbbüs göstərmişəm” demişdi. Bizim sualımız:

- Konkret kimləri dəvət etmişiniz?

- Sizin müsahibə götürməyə çətinlik çəkmədiyiniz bəzi adamlar var, məsələn, Siyavuş Novruzov hakimiyyətin danışan dillərindən biridir. Bir neçə ay ərzində götür-qoy etdi və gəlmədi. Zahid Oruc gəlmədi. Özü açıq dedi ki, mən səni tanıyıram, bizim münasibətlərimiz yaxşıdır, amma “Qaynar qazan”ın formatı başqadır. Hər halda, o dövrdə bəlkə də Zahid Orucun vəzifəyə getmə ehtimalı var idi... Mən sonra bu haqda düşündüm. Mən hörmətli Əli Həsənova dəfələrlə zəng etdim, onun köməkçisi ilə danışdım. Köməkçisi dedi bir aya əlaqə saxlayın, sonra xəbər çıxmıyadı. Mən cənab İlahm Əliyevə dəfələrlə müraciət etmişəm. Digər nazirlərə müraciətlərim olub, “Qaynar qazan” üçün.

- Bəlkə sizin müxalif düşürgə ilə daha yaxın olmağınız, o çəvrədə görünməyiniz müsahibələrə əngəl olub?

- Ola bilər. Yəqin ki, mən müəyyən ictimai qurumlardakı fəaliyyətimə özüm də göz dərdirəcəyəm. Hər yerdə görünmək... Əslində açığı, bu, həm mənim vaxtımı çox aparır, həm də hiss edərəm ki, jurnalistika imkanım məhduddadır. İstər-istəməz haradasa olanda tərəf kimi görünürsən. Bu, əslində mənim tərzim deyil.

- Deməli, seçim etmək haqda düşünürsünüz?

- Jurnalistikanı seçib, kənardakı müəyyən qurumlardan uzaqlaşacağam. Qarabağ Komitəsinə gəlincə, Qarabağ bizim bütün millətin ümumi problemi. Gerçəkdən də bizim Qarabağ Komitəsinin fəaliyyəti çox müstəsna fəaliyyətdir. Məncə, tarix bunu yadında saxlayacaq. Çünki biz Qarabağ Komitəsində fəaliyyətə başlayandan etibarən Qarabağ məsələsi haqqıqədən də ölkədə prioritet məsələyə çevrildi. Prezidentdən tutmuş, Mehriban xanım, ölkənin ən yüksək zirvələrində bu məsələ daim öndə oldu. Sonra Xalq Hərəkatı yarandı, daha sonra parçalandı. Yəni bütün hamısının rəhni, kökü Qarabağ Komitəsindən gəlir. Amma bütün hallarda mən jurnalistika məsələsinə önəm verirəm. Bizim canlı yayımlar başlayıb, “Qaynar qazan”ın, “Azadlıq salnaməsi”nin ayrı bir formatı var. Siz özünüz bu işlərin içindəsiniz. Canlı yayın həddindən artıq məsuliyyətli və gərgin bir iş imiş.

- Həm də kiçik imkanlar və kiçik kontingentlə, eləmi?

- Yox, kiçik imkan deyəndə bu, bir az böyük çıxır, bəy! Mən bütün zamanlarda “0” imkanlarla işləmişəm. Hətta o vaxtlar. Düzdür, kənardan elə biliblər ki... Yadımdadır, 2011-ci ildə biz canlı yayıma keçəndə ölkədə yer yerindən oynadı. Güc mərkəzləri fikirləşdi ki, xeyir ola, pulları kimlər verirler, bu, hara-

“Bu ölkədən, bu Vətəndən

getmək yoxdur...”

Əvəz Zeynalli: “Atam yazdı ki, bala, daha Ermənistanla məktub yazma, çünki orada heç kim yoxdur”

dan canlı yayına keçdi? Təbii ki, bircə aydan sonra bu işlər dayanırdı.

- Bəs indi necə, necə deyirlər, ictimai əsaslarla işləyirsiniz, yoxsa bu fəaliyyətin maddi tərəfi də var?

- Vallah canlı yayının maddi tərəfi nə ola bilər ki? Mən bilmirəm, bəlkə də var.

- Axı işçilər, onlara maaş ödənilməsi məsələsi var...

- İşçi deyəndə... Bizim işçimiz yoxdur. Maraqlı bir misal var. Rəhmətlik Qulu Əsgərov İrəvanda konsert keçirmişdi. Aparıcı təqdim edir. Deyir oxuyur Qulu Əsgərovun, sözləri, bəstəsi Qulu Əsgərovun, tərki ifa edir Qulu Əsgərov. Mələhət xanımla, həyat yoldaşımın bir yerdə işləyirik. Operatorum da, çəkənim də, montaj edənim də, üstünə qışqırıb-bağırtdığım da xanımdır. Bir o, bir mən...

- Heç olubmu ki, etiraz olaraq yayımı dayandırsın?

- Bir azca qalıb o cür olsun. Yəni sağ olsun, mənə çətin vəziyyətdə qoymayıb. (Gülür) Amma ikimiz başlayırıq, ikimiz bitiririk, işçimiz yox, kiçik imkanlar da yox. Başqa neyləməliyik ki? Balıq, su məsələsidir də... Ölkədən getmək variantı var. Mən bu ölkədən gedə bilmərəm.

- Təklif, təşəbbüs olub?

- Yüz dəfələrlə olub, deyiblər də. Xarici ölkələrə göndərilənlərlə bağlı bizim dövlətin ayrıca bir siyasəti var. Bəzən deyiblər ki, get, orada nə istəyir-sən, elə, biz də dəstək verək! Əslində çox maraqlı bir şeydir. Amma mən prinsipial olaraq ölkədən getməyi düşünmürəm. Sadəcə olaraq, xaricə yaşaya bilmərəm. Özüm kənardan gəl-

mişəm axı. 9 il Türkiyədə yaşamışam, orada jurnal çıxartmışam.

- Ondan da əvvəl Göyçədə yaşamışınız. Bəlkə o illərdən də danışaqsınız...

- Hə, Göyçədə yaşamışam. Sonra da Vladivostoka əsgərliyə getmişəm, bütün Rusiya boyu... Mən əsgərlikdə olanda həmişə kəndə məktub yazırdım. Atam mənə yazdı ki, Əvəz, daha kəndə məktub yazma, orada heç kim qalmayıb.

- Sizin ailə 1988-ci ildə Göyçədən çıxdı?

- Biz 1987-ci ildə çıxmışdıq, ailə olaraq qaçqın deyilik. Amma 1988-ci ildə proseslər başladı, bütün el-oba oranı tərk etdi. Mən onda əsgərlikdəydim. 88-ci ilin iyulunda Gəncədən əsgərliyə getdim. Dekabrda isə kənd çıxdı. Əsgərlikdə olarkən sinif yoldaşlarıma, qohumlarıma məktublar yazırdım. Mənim

ilən dekabrında Ermənistanla zəlzələ oldu. Mən onda gedib ərizə yazdım ki, hərbi hissədən Ermənistanla yardım və oraya köməyə getmək istəyirəm. O zaman sovet ordusunda kampaniya xarakterli belə bir məsələ var idi. Mən də ərizə yazdım ki, Ermənistanla gedib xidmətim orda davam etdirmək istəyirəm. İndi mən ağıllı fikirləşmişəm ki, elə buradan Ermənistanla gedərəm, oradan da ev yaxındır, Gəncədəki ailəmə yaxın olaram. Bir də baxım ki, aləm dəydi bir-birinə, generallar tökülüb gəldilər. Soruşdular ki, sən bilirsən Ermənistanla nə baş verib? Dedim, nə baş verib ki, mən gedib orada qulluq etmək istəyirəm. Təbii ki, mənim ərizəmi qəbul etmədilər, dedilər artıq Ermənistanla heç bir azərbaycanlı yoxdur və ora gətirənlər həyatınıza təhlükə olar.

- Əvəz bəy, bir müşahidəmi

deyir, nə ağıllı təklifdir, halal olsun! Yaxud qəzet, ya digər işlərlə bağlı layihələrə başlayan da fikirləşirdim ki, hamı deyəcək eşq olsun-filan... Mən Türkiyədə də elə düşünürdüm ki, jurnali çıxarılanda hamı deyəcək halaldır... Amma bu işləri gördüm ki, nə dəstək, əslində kömək var, adamın ayağından dərtilir, dərin bir susqunluq, sakitlik. Tutaq ki, biz deyirik 30 iyun Sevgililər günüdür, Azərbaycanın xalq artisti gedib sevgililər günündə konsert keçirir. Burada artıq sən istər-istəməz gərginləşirsən və radikallaşırsan.

- Bəlkə bu məsələni zamanın ixtiyarına buraxmaq daha düzgündür?

- İndi düşünürəm ki, bəli, bəlkə də bəzi şeyləri zamanın ixtiyarına buraxmaq daha doğrudur. Məsələn, 2011-ci ildə mən həbs olunan ərəfədə mü-

tuta bilməz, dərhal onun əvəzinə qorxuram. Deyirəm, bu adamı bilmir ki, yolla gedə-gedə adamı həbs edib ömürlük də verə bilirlər. Bəlkə həyat da adamı bir az öyrədir, cilalayır.

- Bugünlərdə Milli Mətbuatın 144 illiyi ilə bağlı tədbirlər keçirildi, medianın durumundan danışıldı, təqdirlər, təhqirlər oldu, təltiflər edildi. Uzun illərinizi mediaya həsr etmiş birisi olaraq siz nə düşünürsünüz?

- 1991-ci ildən aktiv şəkildə medianın içindəyəm, 28 ildir. Mən hazırkı media çərçivəsində deyiləm. Yeni biz tamam ayrı bir qalaktikanın, düşərgənin adamlarıyıq. Mükafatlandırmalar, tədbirlər mənlilik deyil.

- Yeni “Məndə sığır iki cahən, mən bu cahana sığmazam...”

- Hə, bir az elə. Mən bu media qrupun, bu media təfəkkürü-

nün içində deyiləm. Mən bir dəfə də yazmışam. Mən bu hakimiyyətin, bu mətbu anlayışın dövründə hər hansı bir mükafat, ad, təltif, hər hansı bir şeydən imtina etmişəm. O zaman ev məsələsində müəyyən araşdırmalar oldu. Məni tam yaxşı tanımayanlar dedilər ki, Əvəz də ev istəyir. Mən onda dedim ki, mən bu dövrdə hər bir mətbu təltifdən imtina etmişəm. Əslində mən bunları doğru hesab etmirəm. Gözümün önündə o boyda Türkiyə, o boyda dünya ölkələri var. Sezen Aksu, Əhmək Kaya, Nilufər kimidir? Bunlar əfsanə adamlardır, düzdürmü? Bunları heç biri xalq artisti deyil e. Yaxud Uğur Dindar, Məmmədli Bərand, Reha Muxtar, Cevizoğlu kimi çox nəhəng adamların heç biri nə əməkdar jurnalist, nə filan deyil. Həm də onlara kimsə risk edib dəyə bilməz ki, gəl, sənə ev verim. Çünki onun on dəne evi var. Çünki bir proqrama 100 minə çıxır. Yadımdadır, ŞouTV-də 32-ci gün var idi, Məmməd Əli Bərand proqrama görə 150 min aldı. Bir proqrama ev, məşin alırdı, onun nə ehtiyacı var idi ki? O vaxt mənim çox böyük xəyallarım var idi. Deyirdim bir yer götürəcəyik, “Xural Siti” şəhərciyi açacağıq, mərkəzdə “Xural”ın özünün böyük ofisi olacaq, orada “Xural”da işləyənlər olacaq. Qardaş, biz media olaraq bunu edə bilirik də...

Söhbətimizin sonunda qızlarımıza nəsihətini yazırlayır:

“Operatorum da, çəkənim də, montaj edənim də, üstünə qışqırıb-bağırtdığım da Mələhət xanımdır”

bir az da sentimental gənçliyəm olub. Hamıya məktub yazırdım. Mən əsgərlikdə 780, ya 790 məktub almışdım. 2 illik əsgərlik 720 gün edirsə, mən təqribən 790 məktub almışdım. Hər günümə təxminən 1-2 məktub alırdım. Darıxdım, o qədər yazırdım ki... Hamıya. Moskva ətrafından başlayan hərbi xidmət Vladivostokda bitdi. Atam yazdı ki, bala, daha Ermənistanla məktub yazma, çünki orada heç kim yoxdur. Mənim heç ağılıma belə şeylər gəlmirdi. 88-ci

bölüşüm, xahiş edirəm səmi-mi cavab verəsiniz. Vaxtilə dəliqanlı, daha sərt xarakterli Əvəz Zeynalli necə oldu ki, indiki kimi təmkinli birinə çevrildi? Bunu özünüza tələp etmişiniz, yoxsa yaş öz sözünü deyib?

- Yox, əslində mən elə o vaxt da beləydim.

- Amma ixtiyarınızda başqa bir Əvəz də var idi...

- Ola bilər. Hər bir insanda olur. Məsələn, 30 iyun Sevgililər gününə başlayanda mənə elə gəlirdi ki, bütün millət deyə-

xarakterli söhbətlər etməliyəm, səni danışdırıb, xəbər almalıyam, amma sən məni danışdırıb xəbər alırsan, sənin özündən xəbərini var? Dedim, nə olub? Qayıtdı ki, sən həmişə bir kəlməyə görə yer-göyü dağıdırdın, cavab qayıtırdın. İndi sən sakitcənə oturmusan. Dedim, mən bu boyda akademiya oxuyuram axı. Yeni həbsxana böyük bir akademiya. Məsələn, mən 2011-ci ildə deyirdim ki, mənə kimsə tuta bilməz. Amma indi kimsə deyəndə ki, mənə heç kim

- Bu uşaqlara mən həmişə demişəm, indi də deyirəm, yaxşı oxuyacaqlar, bu Vətəne dönəcəklər və bu Vətəndə işləyəcəklər. Bu ölkədən, bu Vətəndən getmək yoxdur!

Qızlardan soruşuram: “Sözümü?”

Həm Banu, həm Selcan birgə “təbii ki, söz” deyirlər... Gənclərimizə uğur arzulayıb, Əvəz Zeynallıya təşəkkür edib söhbətimizə yekun vururuq.

□ Elsad PASASOY, “Yeni Müsavat”

Boğulmağımızın əsas səbəbi

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Su ki, başdan aşdı, istər bir qarış olsun, istər min arşın"
(Azərbaycan ata sözü)

Hər yay olduğu kimi, bu yay da uca millətimiz kütləvi şəkildə Xəzər dənizinə tökülüb boğulmaqdadır. Sanarsan tilsimlənilər. Biri girir batır, qalanları da onun dalyca. Balinalar, delfinlər arasında bənzər hadisələr olur, bəzən kütləvi şəkildə sahilə atılıb intihar edirlər. Alimlər səbəb kimi dünya okeanının çirklənməsini göstərirlər, lakin tam dəqiq bir səbəb məlum deyildir. İndi bizim dənizdə, çay və göllərimizdə boğulmağımız da sanarsan bunun kimi şeydir. Niyə belə düşünürəm? Çünki xəbərlərdən, jurnalistlərimizin yazdıqlarından belə nəticə ortaya çıxır.

Örnek üçün, təzəlikcə yenə bu temada bir yazı var idi, orada bizim boğulmağımıza min cür səbəb göstərilmişdi: dənizdə yaranan mistik çatlardan soyuq suda qıcolmaya, havaların küləkli keçməyindən alkoqola qədr. Bircə o qalmışdı adamların oğurlanıb Xəzərdə başqa planetdən gələnlərin bazasına aparılması yazılısın. (Sözgəlişi, bilmirəm fikir vermisinizmi, mobil telefonlarda kamera çıxandan, hər kəsin çəkiliş imkanı yaranandan bəri bu "uçan boşqab" söhbətləri də yoxa çıxmaq üzrədir. Daha qabaqki kimi gopa basmaq olmur axı. Camaat video-foto sübut tələb edir). Mənim yadıma gəlir, sovet vaxtı Azərbaycanda bir şəhər əfsanəsi də dolaşırdı, deyirdilər guya dalğıcılar çimənləri qəsdən oğurlayıb suyun altına dartır, orada daşa bağlayıb gizlədirlər, sonra ölümlə yiyəsindən, qohumundan pul alıb verirlər. Nəticədə o cür şərəfli xilasedici peşsinə camaat pis gözlə baxmağa başlamışdı. Deyəsən, peşə öz imicini indiyəcən də bərpa edə bilməmişdir.

Uzun sözün qısası, məqalədə bizim batmağımıza hər cür səbəb göstərilmişdi, tək birindən başqa: üzmək bacarığı! Heç soruşan yoxdur ki, atam-anam, bu millətin nə qədər hissəsi doğrudan da üzməyi bacarır? Belə sosioloji sorğu keçirilsə, güman edirəm nəticələr çox acınacaqlı olacaqdır. Nəyə görə? Bunun da səbəbi əslində burnumuzun ucunda, gözümüzün qabağındadır, sərf eləmədiyimiz üçün görmürük. Özümüzü görməzliyə vururuq. Səbəb isə üzməyi öyrənməyə yerin faktiki yoxluğu. Çünki üzmək elə şeydir bunu hansısa əlaqədarlıq zirzəmidə, kirlə-paslı döşəyin üstündə süpürüləşib güləş öyrənmək kimi öyrənə bilməzsən. Asfaltlı, daş döşənən parklarda, bir-birinin qarşına girən binaların həyətidə də üzmək olmaz. Hovuz lazımdır! Bakı şəhərində isə üzgüçülük hovuzu, xüsusən də əhalinin maddi imkanına uyğun şəkildə - az qala yoxdur! İnanmasanız Google-da axtarış verin. 3 milyonluq şəhərdə heç 10 hovuz tapılmayacaq. Ayda 8-12 saatlıq üzmənin qiyməti isə bu hovuzlarda 60 manatdan başlayır. Məşqçi olanda bəzən 100 manata qədər qalxır. Hələ o məşqçilərin böyük əksəriyyətinin hansı qabiliyyəti olması şübhəlidir. Mən bir dəfə belə hovuzda uşaqlara üzgüçülük "öyrədən" məşqçi görmüşdüm, qarnının yekəliyindən sudakı uşaqları çətinliklə görürdü. Bütün məşq prosesi isə bir payanı suya salıb uşaqları ondan yapışmağa, nəhayət, haçansa payanı buraxıb sərbəst üzməyə çağırmasından ibarət idi. Zarafat eləmirəm.

Baha qiymətlər, yaxınlıqda hovuzun olmaması camaatımızın üzə bilməyən bir nəsil yetişdirməsinə səbəb olur. Yenə öz şahidi olduğumu yazım. Biləcəridə dəmiryolçuların idman klubu adlı, hələ sovet vaxtından qalma bir obyekt var. İçində də hovuz. Uşaqlar orada pis-yaxşı üzgüçülük kursuna yazılıb, 60 manat verib üzməyi öyrənirdilər. Lakin bir neçə il qabaq o hovuzu hansısa mənasız voleybol klubuna verdilər. Təsəvvür edin, Azərbaycan xalqının pulu ilə haçansa tikilən hovuzda indi legionerlərdən ibarət, çirklə pulları silmək üçün yaradılmış, yeganə qazandığı kubok "Biləcəri Cırıq Top" kuboku olan voleybol komandası üzür. Nəticədə o boyda qəsəbənin camaatı uşağını üzgüçülüyə yazdırmaq istəyə, indi ya 16 kilometrə yaxın yol gedib Masazır tərəfdəki hovuzla, ya da 9-cu mikrorayona qalxmalıdır. Bir variant isə "Azadlıq" metrosu tərəfdədir. Qəsəbənin düz mərkəzindəki eşşək boyda hovuz isə xalqın üzünə bağlıdır. Yanmayasan, neyləyəsən?

Daha doğrusu, batmayasan, nə edəsən? Biz onsuz burada hər cür boğuluruq, suda da boğulsaq nə olacaq?

Ermanın inqilabçı baş naziri Nikol Paşinyanın öz xalqına verdiyi vədlərdən biri də ölkədəki demografik vəziyyətin yaxşılaşması ilə bağlı idi. Buna o, həm də immiqrasiyanın (ölkəyə qayıdamlar) hesabına nail olacağını bəyan edirdi. Ancaq hələ də Ermənistandan emiqrasiya edənlər (gədənlər) güclü olaraq qalır. Ölkəyə qayıdıb iş qurmaq, iş yerləri açmaq istəyən zəngin ermənilərdən isə ümumiyyətlə, xəbər yoxdur.

Qısası, bu sahədə də ermənilərin gözləntisi fiasko olub. Halbuki baş nazir ölkədə artıq sistemli korrupsiyanın və monopoliyanın yox olduğunu, qanunçuluğun və iqtisadi-biznes azadlıqlarının bərqərar olduğunu iddia edir. Təbii ki, sadalananlar gerçək olsaydı, Ermənistandan kütləvi köç niyə davam etməli idi ki? Statistik məlumata görə, hətta bu ilin 1-ci yarısında ötən illə müqayisədə Ermənistanı daha çox sayda əmək qabiliyyətli insan tərk edib...

"Hökumət gec, ya tez, izah etməlidir ki, əgər emiqrasiyanın səbəbləri qanunsuzluq, korrupsiya, iqtisadi təzyiç, ədalətsizlik, ləyaqət və s. məsələlər idisə, o zaman nədən adamlar qocalmağa davam edirlər, daha böyük sürətlə ölkədən köç edirlər?" "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu sözlər Past.am-dakı məqalədə yer alıb.

"Verilən vədlərə rəğmən, insanlar yenə emiqrasiya edir, gözlənilən investisiyalar heç cür gəlib ölkəyə çıxmır. Bəs realıq harada qaldı? Axı səbəblər yerində qalır. Belə çıxır, ya insanlar naşükür və axmaqdırlar, ya da yeni hökumət ölkədəki situasiyadan bixəbərdir. O hökumət ki, özü üçün əla həyat şəraiti yaradıb. Hər halda, fakt faktlığında qalır ki, emiqrasiya davam edir. Hətta bəzi sistemli qüsurların aradan qaldırılması da bu prosesi nə dayandıra bilər, nə də ləngidə", - deyər qeyd edir.

Əlbəttə ki, işğalçı ölkədə bu qəbildən sosial-iqtisadi problemləri Dağlıq Qarabağ konfliktini, blokada problemi çözmədən aradan qaldırmaq mümkün olmayacaq. Ermənilərin xaricə köçünün bir səbəbi də həlli uzanan münaqişə və müharibə vəziyyəti, ordu da baş alıb gedən özbaşınalıqlardır.

Bir sıra təhlilçilərə görə, ölkədə daxilində sosial-iqtisadi sahədə hələ də sanballı uğurların göyə dəyməməsi, immiqrasiya əvəzinə emiqrasiyanın güclənməsi, son vaxtlar isə hökumətə qarşı, üstəlik, açıq etirazların baş qaldırması və ilk dəfə etirazçıların qanının

Bakının mini-müharibə variantı, Paşinyanın "xilas kəməri"

Düşmən ölkədə sosial-iqtisadi vəziyyət ağırlaşdıqca "xarici düşmən" faktoru önə keçir; "Ermənistan hakimiyyətinə diqqəti daxildəki problemlərdən yayındırmaq üçün 2016-cı ildəki aprel döyüşləri tipində müharibə çox lazımdır..."

tökülməsi Paşinyan iqtidarını istər-istəməz ictimai diqqəti daxildəki problemlərdən yayındırmaq zorunda qoyur. Ənənəvi olaraq, xarici düşmən faktorunu qabartmağa sövq edir. Burada isə "köməyə", necə deyirlər, əl altındakı "Qarabağ kartı" gəlir.

Təsədüfi deyil ki, son aylar rəsmi İrəvan Qarabağla bağlı sərt ritorika sərgiləyir, sülh danışıqlarında ümidverici ən kiçik addımı belə, atmaq istəmir. Faktiki şəkildə, əvvəlki rejimlərdən də radikal mövqə nümayiş etdirir...

Ermənistan hakimiyyətinin aqressiv ritorikası ekspertlərin də diqqətindədir. Məsələn, "PolitRus" informasiya-analitik portalının rəhbəri, rusiyalı politoloq Vitali Arkov ehtimal edir ki, Nikol Paşinyanın başçılıq etdiyi indiki Ermənistan hakimiyyəti ölkədəki iqtisadi problemlər fonunda münaqişə zonasında vəziyyəti bilərəkdən kəskinləşdirə bilər (Media.az).

Onun sözlərinə görə, Paşinyanın sələfləri son 20 ildə Ermənistan cəmiyyətini Azərbaycan əleyhinə əhval-ruhiyyəyə kökləyib. "Paşinyan hakimiyyətə gələndə ümid var idi ki, o, Qarabağ klavını ilə əlaqəsi olmadığı və liberal yönü insan olduğuna görə gərginliyi azaltmaq siyasətinə başlayacaq. Onun Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevlə görüşləri zamanı verdiyi bə-

yanatlar və ilk görüşləri bunu söyləməyə əsas yaradırdı. Lakin indi artıq başqa mənzərə ortadadır. Paşinyanın bütün bu hərbi ritorikası daxili auditoriyaya yönəlib", - deyər politoloq qeyd edib.

Səbəblərdən danışan ekspert deyir ki, Paşinyan və komandasının vədlərinə baxmayaraq, ölkədə sosial-iqtisadi vəziyyət getdikcə pisləşir: "Hələ orta əsrlərdən bəllidir ki, belə olan halda öz uğursuzluqlarının səbəbini xarici düşməndə axtarmaq, bəzən isə müharibəyə başlayaraq iqtisadiyyatdakı problemləri müharibənin üzərinə atmaq lazımdır. Başqa bir məqam da var. Moskva və Nur-Sultan (keçmiş Astana) Azərbaycan və Ermənistan arasında sülhün bərqərar edilməsi üzrə iş aparır. Söhbət ərazilərin tədricən, əvvəlcə yeddi və ya beş rayonun qaytarılmasından gedir. Lakin biz bilir ki, "Paşinyan layihəsi" Qərb yönümlüdür. Qərb isə Rusiya və Türkiyənin Qafqazda güclənməsini istəmir. Əgər İrəvan əraziləri qaytarsa, burada Ankaranın da xidməti olacaq".

Politoloq Paşinyanın durumunu çətinləşdirən daha bir faktora diqqət çəkir: "Ermənistan Qarabağ mövzusunda "yumşaq" bəyanat verəcək istənilən siyasətçi öz siyasi karyerası ilə vidalaşmağa məcbur olacaqdır. Hələ Ermənistanın Qarabağla birləşdirilməsi ("miatsum") ssenarisi var. Lakin bu,

sülh danışıqlarının dayandırılması anlamına gəlir. Dağlıq Qarabağ tanınmamış tərəf kimi danışıqlardan kənaradadır. "Miatsum" isə danışıqlar formatının dəyişdirilməsi deməkdir, yəni hər şeyin üstündən xətt çəkiləcək".

Demək, müharibə qaçılmaz ola bilər?

"İrəvanın bütün bəyanatları, qoşunların təmas xəttindəki tənqidatları Azərbaycanı cavab tədbirlərinə sövq etməyə yönəlib. Ermənistan isə bunu təcavüz adlandıracaq. İrəvan hazırda irimiqyaslı olmayan, 2016-cı ilin aprel döyüşləri tipində müharibə çox lazımdır. Ermənistan tərəfi yenidən özünü qurban elan edəcək. Paşinyan üçün isə bu, xilas variantıdır", - deyər rusiyalı analitik əlavə edib.

Beləcə, erməni baş nazir Azərbaycan hesabına özünə "xilas kəməri" axtarır. Əslində Paşinyan və komandası da daxil, bütövlükdə erməni toplumunun qurtuluşu, xilas məhz elə Azərbaycanla bağlıdır. "Böyük xilas kəməri" də Bakıdadır. Onu əldə etməyin yolu məlum: heç bir şərt irəli sürmədən yad torpaqlardan işğalçı qoşunları geri çəkmək, vaxt itirmədən qonşu Azərbaycan və Türkiyə ilə anlaşmaq. Əks təqdirdə, heç şübhəsiz, Azərbaycan mini-müharibə ilə kifayətlənməyəcək...

□ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə 1 sentyabrda Türkiyə vətəndaşlarının Azərbaycana gəlişi üçün viza rejimi ləğv ediləcək. Bundan əvvəl Azərbaycan vətəndaşları Türkiyəyə vizasız getsələr də, Türkiyə vətəndaşlarına ölkəmizə səfər üçün viza tələb olunurdu.

mələri üçün elə də ciddi mənə yaratmırdı. Amma Azərbaycan prezidenti hər zaman olduğu kimi, qardaş Türkiyə üçün olduqca mühüm əhəmiyyət kəsb edən bir zaman kəsiyində belə bir qərar verməklə növbəti dəfə Azərbaycanın Türkiyənin yanında olduğunu nümayiş etdirdi".

Bəs qonşu İran İslam Res-

publikası vətəndaşları üçün də viza rejiminin ləğvi mümkündürmü?

Elçin Mirzəbəyli qeyd etdi ki, bu istiqamətdə də müəyyən addımların atılacağı ilə bağlı gözləntiləri var: "İranda, öz tarixi vətənlərində 30 milyondan çox Azərbaycan türkü yaşayır. Digər tərəfdən, ermənilər istisna olmaqla, bu ölkədə yaşayan digər xalqlarla da ortaqlar keçmişimiz, mədəniyyətimiz, ortaqlarımız var. Düşünürəm ki, bu amili həmin xalqların düşünən beynləri də anlamalı, qəbul etməli və regionun ən böyük etnosu olan Azərbaycan türklərinə münasibətdə məqbul sayılmayacaq davranışlara yol verməməlidirlər. İran vətəndaşları üçün viza tələbinin aradan qaldırılması isə ölkəmizin turizm potensialına çox ciddi təsir göstərə bilər. İran vətəndaşları-ister türklər, ister farslar, giləklər, lorlar və digərləri Azərbaycan Respublikasında özlərini bütün digər ölkələrdə olduğundan daha ra-

hat hiss edirlər. Bu çox böyük üstünlükdür və bu üstünlükdən də istifadə etmək lazımdır".

Milli Məclisin deputatları da Türkiyə vətəndaşları üçün viza rejiminin aradan qaldırılması barədə qərarın böyük əhəmiyyət daşıdığını bildirdilər. Milli Məclisin üzvü Tahir Rzayev modern.az-a deyib ki,

ABŞ Rusiyanın qonşularını qoparmaq istəyir - Lavrovun təlaşı əsaslıdır mı?

Politoloq: "Rusiya unutmamalıdır ki, onun daxilində onlarla "Qarabağ", "Donbas" var..."

Rusiya Liberal Demokrat Partiyasının lideri Vladimir Jirinovski "Saqrad" telekanalının Gürcüstanla münasibətlər barədə sualını cavablandırıb. Rusiya saytlarının yazdığına görə, o, Moskva ilə Tiflis arasındakı narazılıqları yatırtmaq üçün öz planını təklif edib.

Jirinovski iki ölkə arasındakı münaqişənin mənbəyinə toxunarkən deyib: "Rusiya bütün Gürcüstanı işğal etməli, Saqşvilini həbsə atmalı, müharibəyə başladığı üçün onu mühakimə etməli, Rusiya tərəfdarı olan Giorqadzeni ("Ədalət" Partiyasının üzvü, keçmiş dövlət təhlükəsizlik naziri-red.) hakimiyyətə gətirməli idi".

Onun fikrincə, Moskva təxribatlara elə cavab verməliydə ki, bir də heç kəs Rusiyanı alçalmağa cürət etməsin.

Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov isə bildirib ki, ABŞ Rusiyanın qonşularını Rusiyadan qoparmaq istəyir.

Politoloq Əhəd Məmmədli "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Sergey Lavrov əslində doğrunu deyir, həqiqətən də ABŞ keçmiş SSRİ respublikalarını Rusiyadan uzaqlaşdırmaq, öz təsir dairəsinə salmaq istəyir. Ancaq Lavrov gərək məsələnin o biri tərəfinə deyəydi ki, qonşularının özləri də Rusiyadan uzaqlaşmaq istəyirlər. Belə bir reallığın mövcud olmasında isə Rusiya daha çox yanlışlığı özündə axtarmalıdır. Rusiya problemi özündə axtarmalıdır. Ola bilməz ki, hamı günahkar olsun. Fikrimcə, Rusiya da problemləri özündə axtarmalıdır. Amerikanın qonşuları Rusiyadan qoparmaq istəyi təbii. Buna təəccüblənmək lazım deyil. Rusiya bəs niyə Amerikanın qonşularını öz tərəfinə çəkə bilmir? Niyə qonşuları Rusiyanın yanından uzaqlaşmaq istəyirlər? Bu suallara Sergey Lavrov cavab verməlidir. Bu gün Belarusla Ermənistan belə Rusiyadan uzaqlaşmaq istəyirsə, burada günahkar Qərb deyil. Çünki Qərb, həmişəki kimi, inkişaf, yaxşılaşmaq baxımından Rusiyadan daha irəlidedir. Normal olaraq hər kəs də daha irəlilədi olanın yanından olmaq istəyir".

Politoloqun sözlərinə görə, keçmiş postsovet respublikalarının Rusiyadan uzaqlaşmaq istəyinin kökündə duran səbəblərdən biri də Rusiyanın bəzi qonşularına böyük problemlər yaratması, birbaşa və dolayısı iştirakla onların ərazilərini işğal etməsidir: "Qarabağ, Osetiya, Dnestriyanı, Abxaziya, Krım, Donbas bütün bunlar Rusiyanın "əl işləri"dir. Vladimir Jirinovskinin "Gürcüstanı işğal etmək lazım idi" bəyanatının özü çox şeyi deyir. Bütün bunlardan sonra təbii ki, qonşuları Rusiyaya yox, Amerikaya, Avropaya yaxınlaşmaq istəyəcək. Lakin Rusiya onu da unutmamalıdır ki, onun daxilində onlarla "Qarabağ", "Donbas" var. Çox yaxın keçmişdə iki çəçen müharibəsini edən ruslar hər an əvvəlki vəziyyətlərinə qayıda bilərlər. Çünki siyasi-ərazi quruluşları Rusiyada həmişə separatizm dalğasını yüksək edir. Çəçenistan-İçkeriyanın mərhum prezidenti Zəlimxan Yandarbiyevin keçmiş Rusiya prezidenti Boris Yeltsini masanın başından məcbur edib durğuzub özü ilə üzəüz otuzdurması hələ də yaddaşlardadır. Bütün bunlar çox yaxın keçmişdə baş verib və yenə yaşana bilər. Ona görə Rusiya postsovet məkanında separatçı ünsürləri dəstəkləməyə, işğalçı, şantaj siyasətini davam etdikcə Amerika onun qonşularını ondan uğurla qoparacaq. Rusiyanın yanlışlıqları gec-tez fırlanıb bumeranq kimi yenə özünə dəyəcək".

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Türkiyə ilə viza rejiminin ləğvinin gətirəcəyi dividendlər

İran və bəzi digər ölkələrlə bağlı da eyni addım atıla bilər

İlham Əliyevin Türkiyə vətəndaşlarına viza rejimini ləğv etmək barədə qərarı Türkiyə və Azərbaycan ictimaiyyətində alqışlanır. Eyni zamanda ekspertlər bildirir ki, viza rejiminin ləğvinin böyük siyasi, iqtisadi dividendləri də olacaq.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli bu barədə "Yeni Müsavat"a şərhində bildirdi ki, Azərbaycan prezidentinin bu qərarı iki ölkə arasındakı münasibətlərin gerçək mahiyyətini əks etdirdiyi üçün mühüm əhəmiyyətə malikdir: "Qərar Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərinin inkişafını arzulayan, bunun üçün əmək sərf edən azərbaycanlı və türkiyəli qardaş və bacılarım, dostlarım kimi böyük sevinc hissi ilə qarşıladım. Öncə qeyd etdim ki, viza tələbinin indiyədək ləğv edilməməsinin ciddi səbəbləri var idi və Türkiyənin rəsmi dairələri, analitik təfəkkürü olan insanları məsələnin mahiyyətini yaxşı başa düşürdülər. Amma bununla yanaşı, viza ilə bağlı məsələdən sui-istifadə etməyə çalışanlar, bununla bağlı Türkiyənin ictimai rəyinə qarşı məlumatlar ötürənlər, manipulyasiya edənlər də az deyildi. Çox şadam ki, dövlət başçımız bu qərarla həm də Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərinin üzərinə kölgə salmaq istəyən üçüncü qüvvələrin ideoloji təbliğat məşinini Türkiyə üçün çox önəmli bir məqamda verilmiş qərarla sıradan çıxardı.

Qənaətimə görə, bu qərarın mesajı xarakterli siyasi yükü və çəkisi onun prosedür hissəsindən dəfələrlə ağırdır. Onsuz da Azərbaycan Türkiyə vətəndaşlarının ölkəmizə gəlişi üçün bütün proseduru asanlaşdırmışdı və mənə görə rəmzi xarakter daşıyan viza tələbi Türkiyəli qardaş və bacılarımızın öz ikinci vətənlərinə gəl-

publikası vətəndaşları üçün də viza rejiminin ləğvi mümkündürmü?

Elçin Mirzəbəyli qeyd etdi ki, bu istiqamətdə də müəyyən addımların atılacağı ilə bağlı gözləntiləri var: "İranda, öz tarixi vətənlərində 30 milyondan çox Azərbaycan türkü yaşayır. Digər tərəfdən, ermənilər istisna olmaqla, bu ölkədə yaşayan digər xalqlarla da ortaqlar keçmişimiz, mədəniyyətimiz, ortaqlarımız var. Düşünürəm ki, bu amili həmin xalqların düşünən beynləri də anlamalı, qəbul etməli və regionun ən böyük etnosu olan Azərbaycan türklərinə münasibətdə məqbul sayılmayacaq davranışlara yol verməməlidirlər. İran vətəndaşları üçün viza tələbinin aradan qaldırılması isə ölkəmizin turizm potensialına çox ciddi təsir göstərə bilər. İran vətəndaşları-ister türklər, ister farslar, giləklər, lorlar və digərləri Azərbaycan Respublikasında özlərini bütün digər ölkələrdə olduğundan daha ra-

publikası vətəndaşları üçün də viza rejiminin ləğvi mümkündürmü?

Azərbaycan tərəfindən Türkiyə vətəndaşları üçün viza rejiminin ləğvi çox müsbət haldır. Çünki Azərbaycan, həmişə deyildiyi kimi, Türkiyəyə dəstək verir. Qardaş ölkənin vətəndaşlarının ölkəmizə rahat gəliş-gedişi turizmin inkişafına əhəmiyyətli dərəcədə təsir edəcək: "Digər tərəfdən, onların tez-tez və kütləvi halda gəlməsi üçün şərait yaranır. Bu, ticarətə, mədəniyyətə, ümumilikdə ölkəmizə çox fayda verəcək. Prezidentin sərəncamı qarşılıqlı əlaqələrin daha da inkişafına, iki dövlət arasında münasibətlərin möhkəmlənməsinə təkanlıdır".

Deputat Sona Əliyeva da deyib ki, ölkə başçısının sözügedən sərəncamı iki ölkənin yaxşı münasibətləri fonunda çox əhəmiyyətli və müsbət addımdır: "Bu, həm də iqtisadi, təhsil əməkdaşlığı baxımından çox səmərəlidir. Çünki iş adamlarının Azərbaycana səfərlərini, təhsil məqsədləri üçün ölkəmizə gələnlərin işini daha asan və sərfəli

bağlı bütün addımları atıblar. Bizə ortaqlar, mədəniyyət, dil, din, dostluq, qardaşlıq və ümumi maraqlar birləşdirir".

Deputat Qüdrət Həsənzadə deyib ki, ölkə başçısının sözügedən sərəncamı iki ölkənin yaxşı münasibətləri fonunda çox əhəmiyyətli və müsbət addımdır: "Bu, həm də iqtisadi, təhsil əməkdaşlığı baxımından çox səmərəlidir. Çünki iş adamlarının Azərbaycana səfərlərini, təhsil məqsədləri üçün ölkəmizə gələnlərin işini daha asan və sərfəli

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Dünya siyasətində zaman-zaman yeri və sözü olan şəxslər olub. Adətən bu şəxslər böyük dövlətlərin başçıları olur, onlar müəyyən zaman kəsiyində nüfuz və bacarıqları ilə dünya siyasətinə yön verməyə nail olurlar. Lakin hər hansı dövlət postunu tutmayan elə ailələr var ki, onlar bütün dünyada siyasi proseslərin gedişatına təsir etmək gücünə malikdirlər. Və bu təsir 5-10 illik deyil, bir neçə əsrlik dövrü əhatə edir.

Müasir dövrün bir sıra kino və ədəbiyyat nümunələrində "dərın dövlət", yaxud "masonlar" adlandırılan qüvvələrin prototipinin məhz bu ailələr olduğu hesab edilir: onlar hətta ən güclü dövlətlərin rəhbərlərindən də qüdrətli olurlar, dünyanın ən ucqar bölgələrinə belə əlləri çatır, kimlərsə dövlət rəhbərliyinə gətirib və oradan uzaqlaşdırıla bilərlər, müharibələri başladır, sona çatdırırlar. Bu ailələrin hamısı bir-biri ilə gizli əlaqədə fəaliyyət göstərir, müxtəlif ölkələrlə bağlı qarşılıqlı məsləhətləşmələr vasitəsilə verirlər...

Dünya güclərini idarə edən bu ailələr birlikdə dünya maliyyə-bank sektoruna, iqtisadiyyata və siyasətinə nəzarət edirlər.

Söhbət hansı ailələrdən gedir? "Yeni Müsavat" tarixdə böyük izi və təsiri olan ən böyük ailələri təqdim edir.

Rokfellerlər

Ailənin banisi 1839-1937-ci illərdə yaşamış Con Rokfellerdir. O, Almaniya-dan ABŞ-a mühacirət etmiş alman idi. Kiçik bir şirkətdə mühasib yardımçısı işləyən Con ABŞ-da başlayan vətəndaş müharibəsi dövründə aldığı dövlət sifarişlərindən bəhrələnərək neft hasilatı sahəsində böyük imkanlar əldə edib. 1870-ci ildə "Standard oil" şirkətini yaradıb və 10 ildən sonra bütün ABŞ ərazisindəki neft hasilatının 95 faizini əlində cəmləyib. O ölükdən sonra ailə biznesinin idarəçiliyi oğlu Kiçik Con Rokfellerə keçib. 1913-cü ildə onun qayınatası senator Nelson Oldriçin təşəbbüsü ilə Konqresdə ABŞ-da milli valyutanı buraxan və kommersiya bank sistemini idarə edən Mərkəzi Bankın yaradılmasına dair qanun qəbul edilir. İndiki adı Federal Ehtiyatlar Sistemi (FED) olan bu qurum hələ də müstəqilliyini saxlayaraq, nə ABŞ federal hökumətinə, nə də prezidentə tabe deyil.

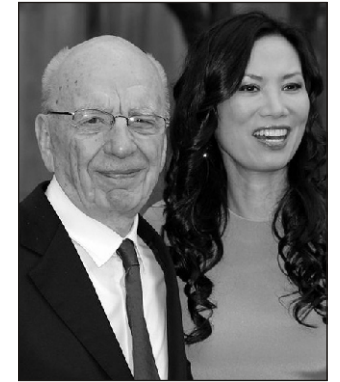
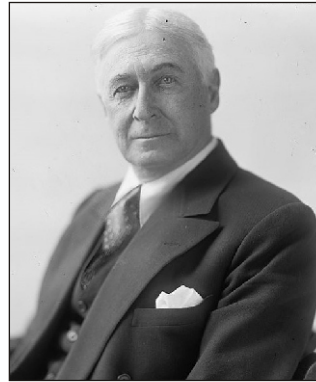
19-cu əsrin 70-ci illərindən ailənin rəhbərliyi Devid Rokfellerlərdə olub. Devid dünyada əhali artımının qarşısının alınması, doğum prosesinin sərbəst nəzarətə götürülməsi, ekoloji fəlakətə qarşı mübarizə sahəsində uzunmüddətli layihələrin ideya müəllifidir. O, 2017-ci ildə 101 yaşında vəfat edib. Müasir dünya siyasətini yönləndirirdiyi deyilən, ali Qərb elitasının toplandığı Bilderberq klubunun yaradıcısı məhz D.Rokfellerdir. İndinin özündə də bu klub dünyanı idarə edən "Dünya Hökuməti" hesab olunur.

3 trilyon dollara yaxın sər-

Dünyaya hökm edən ailələr

"Dərın dövlət", "masonlar", daha nələr...

vəti olduğu deyilən Rokfeller ailəsi bu gün yüzlərlə dövlətin birləşdiyi BMT, BRIKS, NATO kimi qurumların siyasətinin altyapısını müəyyənləşdirən güclərdən biri sayılır.

Rotşildlər

Rotşildlər ən qədim tarixə malik ailələrdən biridir. Almaniya əsilli yəhudi Amşel Mayer Rotşildlərdən başlayan ailə artıq Napoleonun dövründə ən varlı ailələrdən biri hesab olunurdu.

18-ci əsr Almaniyaşından başlayaraq bu ailə lombard kreditləri, maliyyə-bank, daha sonra qiymətli kağızlar, qızıl və səhm bazarında böyük nüfuz və imkanlara malikdir.

Dünyanın qüdrətli simaları onların fəaliyyətlərinin təsiri altında formalaşmış. Konspiroloqlar əmindirlər ki, qol-budaqları Avropa və ABŞ-a yayılmış məşhur ailə şəcərəsi ABŞ-ın Federal Ehtiyat Sisteminin köməkliyi ilə dünyanın bütün maliyyə sistemində nəzarət edir.

Bir çox ölkələrdə bu ailə ABŞ-ın nüfuz tərəfdaşı kimi qiymətləndirilir. Əsrlər boyu Avropa hökmdarlarının, hətta Roma Papasının belə borc aldığı bu ailənin müxtəlif ölkələrdə siyasi hakimiyyət dəyişikliklərində iştirakına dair çoxsaylı iddialar mövcuddur.

Ailənin hazırkı varidatı 2 trilyon dollar civarında qiymətləndirilir.

Morqanlar

Morqanlar dünyanın üçün-

cü ən güclü ailəsi hesab olunur. Müasir dünya politoloji mərkəzlərində olan rəyə əsasən, Morqan ailəsi ABŞ-ın siyasi kursunu müəyyənləşdirir, eyni zamanda dünyanın bütün banklarına nəzarət edir. Ailənin əsasını qoyan Con Pirpont Morqan ABŞ-da ilk maliyyə imperiyasının sahibi hesab olunur. O, Vətəndaş müharibəsi dövründə silah alveri ilə məşğul olub. 1907-ci ildə ABŞ-da bank sistemini iflasdan qoruyan məhz Con Morqan olduğu deyilir. O vaxtdan bəri Morqanlar dünya bank sistemində nəzarət edən başlıca qüvvə hesab olunurlar. Bu nəzarət həm eyni adlı banklar, həm də dünya maliyyə-bank sisteminin əlaqələri vasitəsilə təmin olunur. Morqanlar "General Motors", "General Elektriks" kimi transmilli korporasiyaların rəhbərləri olublar.

Barux ailəsi

Əsası Bernard Barux tərəfindən qoyulan ailə varidatına görə Rotşild və Rokfellerlərdən geri qalsa da, siyasi və maliyyə nüfuzuna görə heç də onlardan geri qalmır. 94 il yaşayan Bernard Barux(1870-1965) ABŞ-ın beş prezidentinin məsləhətçisi və Böyük Britaniyanın baş naziri Uinston Çörçillin yaxın dostu olub. Bernard bütün varidatını təkbaşına, heç bir şirkətlər qrupu və ya korporasiya ilə əməkdaşlıq qurmadan toplayıb. Bu-

na görə ABŞ-da onu "Uoll Stritin yalqazağı" adlandırırlar. B.Barux FED-in təsisçilərindən biri idi.

İkinci Dünya müharibəsindən sonra "soyuq müharibə" anlayışının müəllifi olan Barux ABŞ-da atom bombasının yaradılması layihəsinin rəhbəri, Atom Tədqiqatları üzrə Beynəlxalq Agentliyin yaradıcısıdır. Eyni zamanda müharibədən sonra "Beynəlxalq Hökumət" in yaradılması ideyasının müəllifidir. O, vəfat edəndə sərvəti 1 trilyon dollar dəyərində qiymətləndirilirdi.

Maraqlıdır ki, 2 qızı, 1 oğlu olan B.Baruxun oğlu ötən əsrin 90-cı illərində vəfat etdikdən sonra ailəyə kimin rəhbərlik etdiyini açıqlanmır. Dünya mətbuatında bu ailənin hər hansı üzvünün fəaliyyətinə dair məlumatlara rast gəlmək mümkün deyil. Lakin ailənin əvvəlki qaydadada ABŞ siyasətinin müəyyənləşməsində və dünya bank sisteminin idarəçiliyində əsas söz sahiblərindən biri olaraq qaldığı bildirilir.

Saudlar

Səud ailəsi 200 il ərzində Ərəbistan yarımadasında müxtəlif əmirliklərin başında dayanıb. 1932-ci ildə uzun müharibələrdən sonra Səudiyyə Ərəbistanında dövlətin rəhbərliyini ələ alıblar. 1938-ci ildə ölkədə nəhəng neft ehtiyatları aşkarlandıqdan sonra Səudlar neinki Ərəbistan yarım-

adasının, bütün dünyanın ən zəngin ailələrindən birinə çevriliblər. Onlar Səudiyyə Ərəbistanının, həm də dünya neft ehtiyatlarının 20 faizinin şəriksiz sahibidirlər. Səud ailəsi Yaxın Şərq regionunun bütün ölkələrində siyasi hakimiyyətlərin formalaşmasında bu və ya digər şəkildə iştirak edir. Bir qayda olaraq, dünyanın digər güclü ailələri, dövlətləri Səudlarla əməkdaşlıqda maraqlı olurlar. Buna görə də onların adı dünya idarəçiləri ailələri ilə bir siyahıya daxil edilir.

Vindzorlar

Böyük Britaniyanın kral ailəsi bu ölkənin, eləcə də dünyanın ən qədim və ən nüfuzlu ailələrindən biri hesab olunur. Kral ailəsinin Vindzorlar evi Kral 5-ci Georg tərəfindən

"20th Century Fox" kinostudiyasının, "Fox News", telekanalının, "My Space" sosial şəbəkəsinin və Dow Jones fond korporasiyasının sahibidirlər. Bütün bu qurumların idarəçisi olan, Kit Merdokun yaratdığı "News Corporation"u kral ailəsinin telefon danışqlarını dinlətməkdə, polis və xüsusi xidmət orqanı vəzifəlilərini ələ almaqda ittiham ediblər.

Ailənin indiki başçısı Rupert dünya kinosunun əsas mənfə qəhrəmanlarından birinə çevrilib. Son illərdə çəkilən bir neçə filmə onun prototipi olan obrazlar yaradılıb.

Oppengeymerlər

Bu klanın əsası Ernest Oppengeymer tərəfindən qoyulub. O, Cənubi Afrikanın Kimberli şəhərinə köçərək əvvəlcə

şəhər meri, daha sonra işə almaz hasilatı şirkətinin rəhbəri olub. Tezliklə o, dünya almaz hasilatı və bazarını bütünlüklə ələ keçirə bilib. Hazırda dünyadakı almaz və qızıl yataqlarının əksər hissəsi Oppengeymerlərə məxsusdur. Ailəyə Ernestin nəvəsi Nik rəhbərlik edir. Ailə yalnız qızıl və almaz deyil, dəmir filizi, platin hasilatında da böyük paya malikdir.

Pritskerlər

Yəhudi əsilli bu ailə 1881-ci ildə Kiyevdən Çikaqoya köçüb. Bütün dünyada şəbəkələşmiş "Hayat" korporasiyasının sahibidir. Korporasiyaya 54 ölkədə 777 hotel daxildir. Hazırda ailə Çikaqoda məskunlaşıb, özlərinin təsis etdikləri arxitektura məktəbinin genişləndirilməsi ilə məşğuldur. Bu, ailənin açıqladığı məlumatdır, amma müxtəlif siyasi mərkəzlərdə Pritskerlərin digər nüfuzlu ailələrlə birlikdə dünya düzənini müəyyənləşdirmək prosesinin aktiv iştirakçısı olduğu qənaətdəndirlər.

Qeyd edək ki, bu ailələrdən iki ən böyüyünün - Rokfeller və Rotşildlərin 19-cu əsrin əvvəllərində Azərbaycanın neft sənayesi və bank sektorunda böyük fəaliyyətləri olub. Son illərdə Azərbaycan hakimiyyəti Rotşildlərlə əməkdaşlığı genişləndirmək istiqamətində bir sıra addımlar atıb.

□ Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"

İşğalçı Ermənistan nə beynəlxalq qanunlara, nə də sülh danışıqlarının davam etdirilməsi zərurəti barədə çağırışlara məhəl qoymayaraq növbəti həyasız addım atmaqdadır. Belə ki, Ermənistan Qarabağa üçüncü yolun çəkilişinə hazırlaşır. "Yeni Müsavat" bununla bağlı erməni mediasına istinadən xəbər verir.

Arzu Nağıyev

Ermənistan mətbuatı yazır ki, ölkə hökuməti 2020-ci ildə Dağlıq Qarabağla Ermənistan arasında 150 km-lik yeni yolun çəkilişinə hazırlaşır. Bu haqda Ermənistanın təhlükəsizlik şurasının katibi Armen Qriqoryan açıqlama verib. O deyib ki, artıq məsələ ilə bağlı qərar verilib. "Mən inanıram ki, ilin sonunadək yekun müzakirələr aparacaq və əlimizdə bu yolun çəkilişi ilə bağlı yol xəritəsi olacaq" - baş katib deyib. A.Qriqoryan Azərbaycan ərazilərinə uzanacaq bu yolun çəkilişi üçün maliyyə imkanlarının olduğunu da iddia edib. Xatırladaq ki, başa çatdırılacağı halda, bu, Azərbaycanın işğal altındakı ərazilərinə Ermənistandan çəkilən sayca üçüncü magistral yol olacaq. Üstəlik, Ermənistan hökuməti Qərbdən, erməni diasporundan maliyyə diləndiyi halda, Azərbaycan torpaqlarına yol çəkilməsi üçün vəsait ayırırsa, bu, rəsmi İrəvanın həyasızlığının son həddi sayılmalıdır. Bu, həm də ondan xəbər verir ki, Ermənistan danışıqlarda iştirak etməklə, sadəcə, status-kvonun uzanmasına, firsətdən yararlanıb ərazilərimizdə məskunlaşdırma, mühəndis-istehkam qurğularını qurmağa çalışır, həmçinin müharibə başlayacağı halda, bölgəyə əlavə qüvvələrin asan daşınması üçün alternativ yollar çəkilməsi üçün istifadə edir.

Bu yol Ermənistanın Qafan şəhərini işğal altındakı Hadrut rayonuna (Xocavənd) birləşdirəcək, uzunluğu 150 kilometr olacaq. Ərazi İnkişaf və İnfrastruktur Nazirliyi fərqli açıqlama yayıb. Bildirilib ki, layihə hələ işlənilib hazırlanma mərhələsindədir, əlavə detallar barədə açıqlama verə bilməzlər. Virtualaz.org xəbər verir ki, Ermənistanı işğal altındakı Qarabağla birləşdirən üçüncü yolun çəkilişi ideyası düşmən ölkədə neçə vaxtdır müzakirə olunurdu. Lakin bu ideya Nikol Paşinyanın hakimiyyətə gəlişindən sonra reallaşma mərhələsinə daxil olub. İlin əvvəllərində Ermənistan Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin rəhbəri Artur Vanetsyan işğal altındakı Füzuli rayonunun ərazisinə gələrək "Arazboyu ərazilərin məskunlaşdırılması" planı haqda danışmışdı. Va-

netsyan bildirmişdi ki, onun hazırda dayandığı ərazilərin qaytarılmasından söhbət belə gedə bilməz, əksinə, həmin əraziləri məskunlaşdırmaq planı hazırlanır. Bu baxımdan Qafanı Xocavəndlə birləşdirəcək üçüncü yolun çəkilməsi Ermənistanın Dağlıq Qarabağ ətrafındakı işğal edilmiş rayonları məskunlaşdırmaq planlarına xidmət edir. Belə görünür ki, İrəvanda "bir qarış da torpaq qaytarmamaq" prinsipindən geri çəkilmirlər və danışıqlar ancaq formal əhəmiyyət daşıyır, vaxt udmağa xidmət edir. Son dövrlərə qədər Ermənistanı Dağlıq Qarabağla birləşdirən yeganə yol Gorus-Laçın-Xankəndi yolu idi. Lakin bir neçə il əvvəl Ermənistan Qarabağa ikinci yolu çəkdi, bu yol qədim Göyçə mahalını işğal altındakı Kəlbəcər rayonu ilə birləşdirir. İndi isə üçüncü yol planı açıqlanır.

Yeri gəlmişkən, indiki durumda Qarabağ klanının liderlərindən biri, eks-prezident Serj Sarkisyanın yenidən Qarabağa gələcəyi barədə yayılan xəbər də diqqət çəkir.

Politoloq Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, son vaxtlar maraq doğuran məsələlərdən biri də Serj Sarkisyanın Dağlıq Qarabağa səfər edəcəyi ilə bağlıdır: "Təbii ki, burada siyasət də ola bilər - baxmayaraq ki, separatçı qurumun rəhbərləri bunu adi gezinti kimi qələmə verməyə çalışırlar. Məntiqlə Sarkisyanın səfəri 2020-ci ildə keçiriləcək saxta seçkilərlə də bağlı ola bilər və Paşinyanın əleyhinə və ya tərəfdarı olmayan elektoratın təlimatlandırılması da ola bilər. Bundan başqa, Rusiya prezidentinin Ermənistanı səfəri öncəsi situasiyanın təhlili üçün materialların toplanması da ola bilər. Yəni hiss olunur ki, Qarabağ klanı heç də öz fəaliyyətini dayandırmır və siyasi arenada fəaliyyətini davam etdirməkdədir. Bu işdə Köçəryanın azad olunacağı da mühüm rol oynaya bilər. Siyasilərin də qeyd etdiyi kimi, Rusiyanın tələblərindən biri də məhz budur. "Seçkilər"lə bağlı onu demək olar ki, həmişə olduğu kimi, heç bir dövlət tərəfindən legitim sayılmayan bir şou olacaq".

Ermənistan Qarabağa yol

çəkir - Bakıdan sərt xəbərdarlıq

İşğalçı ölkə 2020-ci ildə işğal altındakı ərazilərə üçüncü yolu çəkəcəyini anons etdi; politoloq: "Bu, işğalçılığın leqallaşmasıdır..."

Ermənistandan Qarabağla üçüncü yolun çəkilişi məsələsinə gəldikdə, A.Nağıyev bildirdi ki, burada ermənilər işğal olunan Arazboyu ərazilərdə məskunlaşma həyata keçirmək ideyasını reallaşdırmaqla bərabər, həm də İranla məhz cənub tərəfdən nəqliyyat üçün əlaqələr yaradırlar: "Məlumdur ki, İran və Azərbaycanın işğal olunmuş həmin ərazilərdə 143 km boz zona, yəni nəzarətsiz sərhəd var. Ümumiyyətlə, bu layihə ilə bağlı danışıqlar çoxdan var idi. Sadəcə olaraq, maliyyələşmə məsələsi həll edilməmiş qalırdı. Artıq Nikol Paşinyan hökuməti maliyyənin olacağı anonsunu verib. Yeni siyasi cəhətdən buna işğalçılığın leqallaşması kimi qiymət vermək olar. Çünki bu ərazilər işğal edilən Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan əraziləridir və son vaxtlar səsləndirilən torpaqların qaytarılmayacağı kimi absurd bəyanatların davamıdır. Maraqlısı da budur ki, bu bəyanatlar hökumət nümayəndələri tərəfindən deyil, Təhlükəsizlik Şurasının katibi səviyyəsində verilir, yeni guya məqsəd məhz qondarma qurumun qarantı kimi Ermənistanın çıxış etməsidir".

Politoloq çox mühüm bir məqama diqqət çəkdi: "Təbii ki, buna beynəlxalq don geyindirmək və hətta İran və Rusiyanın adından istifadə etmək bir düşünülmüş planın tərkib hissəsidir. Yeni İrana qarşı sanksiyalar davam edərsə, alternativ variant kimi bu yol da istifadə edilə bilər və burada nəzarət təbii ki, bir az çətindir".

A.Nağıyev məsələyə kəskin reaksiya verilməsini zəruri sayır: "ATƏT-in Minsk Qrupu bütün bu proseslərlə bağlı Azərbaycan tərəfindən xəbərdarlıq edilib. Təbii ki, onlar da bunu sülh proseslərinə mane edəcək bir prizmadan qəbul edib müvafiq qərar və ya bəyanat verməlidirlər".

Ermənistanın danışıqlara son verəcək, savaşı tətikləyə biləcək həyasız addımı və tərribatına rəsmi Bakıdan sərt reaksiya verilib. Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyi məsələ ilə bağlı açıqlama yayıb. Açıqlamada deyilir: "Ermənistan hakimiyyətinin yüksək vəzifəli nümayəndəsi tərəfindən işğal olunmuş ərazilərimiz boyunca "cənub istiqaməti" adlandırılan yeni yolun çəkilməsi barədə verilən açıqlama Ermənistanın əsl niyyətinin hərbi işğala əsaslanan mövcud status-kvonu möhkəmləndirmək və münaqişənin danışıqlar yolu ilə həllinə imkan verməmək və Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərini ilhaq etmək olduğunun növbəti nümunəsidir. Ermənistan tərəfindən Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində həyata keçirilən qeyri-qanuni fəaliyyətlər, o cümlədən infrastruktur dəyişikliyinə aparılması Ermənistanın münaqişənin sülh yolu ilə həll edilməsi barədə iddialarının riyakarlıqdan və beynəlxalq ictimaiyyəti aldatmaqdan başqa bir şey olmadığını göstərir. Şimal istiqaməti adlandırılan və işğal olunmuş Kəlbəcər rayonundan çəkilmiş "Vardenis-Ağdərə" avtomobil yolu,

eləcə də mərkəzi "Gorus-Laçın" avtomobil yolu təcrübəsi göstərir ki, Qubadlı və Cəbrayıl rayonlarından çəkilməsi nəzərdə tutulan yeni yol işğal altındakı bu ərazilərin təbii və digər resurslarının daha aqressiv formada talan edilməsinə xidmət edəcəkdir. Ümumiyyətlə, Ermənistan Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində infrastruktur dəyişikliyi ilə bərabər maddi-mədəni irsin məhv edilməsi, demoqrafik tərkibin dəyişdirilməsi, mineral resursların talan edilməsi və digər bu kimi qeyri-qanuni fəaliyyətlər həyata keçirir".

Rəsmi Bakı daha sonra bəyan edib: "ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri tərəfindən Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində aparılmış faktaraşdırıcı və qiymətləndirmə missiyalarının nəticəsi olaraq hazırlanmış hesabatlarda qeyri-qanuni fəaliyyətlərin sülh prosesinə ciddi təhlükə yaratdığı təsbit olunur. 2018-ci ildə hazırlanmış "Azərbaycanın Ermənistanın işğal altındakı ərazilərində qeyri-qanuni fəaliyyətlər: Peyk məlumatları əsasında sübutlar" adlı hesabatda Ermənistanın qeyri-qanuni əməllərinin miqyası tam aydın şəkildə özünü göstərir. Beynəlxalq humanitar hüquq, xüsusilə 1949-cu il tarixli Cenevrə Konvensiyası və Əlavə Protokollarına əsasən işğal olunmuş ərazilərdə qanunsuz fəaliyyətlərin aparılması qadağandır". **XİN bildirib ki, ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri və ATƏT-in fəaliyyətdə olan**

sədrinin şəxsi nümayəndəsi işğal olunmuş ərazilərimizdə aparılan və danışıqlar prosesinə ciddi zərbə vuran qeyri-qanuni fəaliyyətləri ciddi şəkildə nəzərə almalıdırlar: "Münaqişənin həlli ilə bağlı münbit şəraitin yaradılmasına baxmayaraq, Ermənistanın atəşkəs rejiminin arxasında gizlənərək destruktiv şəkildə qeyri-qanuni fəaliyyətləri davam etdirməsi danışıqlar prosesinin pozulmasına yönəlmiş növbəti təxribatçı cəhddir. Buna görə bütün məsuliyyət Ermənistanın siyasi-hərbi rəhbərliyinin üzərinə düşür. Beynəlxalq öhdəlikləri tapdalayaraq işğal etdiyi ərazilərdə qanunsuz əməlləri davam etdirən Ermənistanın təxribatçı hərəkətlərini kəskin qınayır və təcavüzkardan bölgəmizdə sülh, təhlükəsizlik və rifaha qarşı yönələn əməllərinə son verməyi və işğalçı qüvvələrini Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərindən çıxarmağı təkidlə tələb edirik. İşğalçı ölkənin bu kimi təxribatçı əməllərinə müvafiq şəkildə cavab vermək hüququnu Azərbaycan özündə saxlayır".

ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsi Anjey Kaspışik 25 iyulda Azərbaycanın işğal altındakı Dağlıq Qarabağ bölgəsində olub, Xankəndində separatçı rejimin başçısı Bako Saakyanla görüşüb. Ancaq çətin ki, "Qafqaz canişini" Bakını narahat edən məsələləri baş separatçıya çatdırsın. Adətən Kasprşikin səfərindən sonra təmas xəttində nələrsə baş verir...

"Əl-Qaidə" terror təşkilatı son illərdə daha da güclənib və tərəfdarlarının sayını artırıb". Bu barədə açıqlamanı ABŞ Konqresi Nümayəndələr Palatasında dinləmələr zamanı Dövlət Departamenti terrorla mübarizə məsələləri üzrə koordinasiyaçı Nat-han Sayles verib.

Son illərdə İŞİD-in daha çox diqqət mərkəzində olduğunu qeyd edən ABŞ rəsmisinin sözlərinə görə, nisbətən kölgədə qalan "Əl-Qaidə" zəif dövlət hakimiyyəti, münafiqə zonaları və beynəlxalq təhlükəsizlik sistemindəki boşluqlardan istifadə edərək yeni tərəfdarlar toplayıb, terror hücumları hazırlayır. Amerikalı ekspert deyib ki, hazırda "Əl-Qaidə" şəbəkəsinin gücü 11 sentyabr hadisələri zamanında olduğundan daha çoxdur.

Yeri gəlmişkən, bu ilin əvvəlində ABŞ hökuməti "Əl-Qaidə" terror qruplaşmasının keçmiş lideri Usəma bin Ladenin oğlu Həmzə barədə məlumat verən şəxsə bir milyon dollar mükafat təyin edib. ABŞ hökuməti Həmzə bin Ladenin terrorçu qruplaşmanın yeni rəhbəri olacağından ehtiyat edir. Çünki daha əvvəl səs-sorağı çıxmayan Həmzə son illərdə görünməyə başlayıb. O, səs və videoyazılar yayaraq, tərəfdarlarını ABŞ və onun Qərb ölkələrindən olan müttəfiqlərinə hücumlar həyata keçirməyə, atasının qisasını almağa çağırıb.

Bir zamanlar dünyanın bir nömrəli terror təşkilatı və 65 ölkədə tərəfdarlarının olduğu güman edilən "Əl-Qaidə" 2011-ci ilin mayında təşkilatın lideri Usəma bin Ladenin Pakistanın Abbotabad şəhəri yaxınlığındakı evində ABŞ xüsusi təyinatlıları tərəfindən öldürüldükdən sonra nisbətən diqqətdən arxa planda qaldı. Çünki 2011-ci ildə "ərəb baharı" Yaxın Şərqdə qanlı terror müharibələrinə çevrildi. Doğrudur, Suriyada və ilk dövrdə İraqda "Əl-Qaidə" mövcud idi. Xüsusən də Suriyada hələ də "Əl-Qaidə"nin yerli qolu olan "Ən-Nusra" Cəbhəsi və ya yeni adı ilə "Heyət Təhriş əş-Şam" (HTŞ) qruplaşması hələ də ən güclü silahlı birləşmə hesab olunur. Ancaq 2013-cü ildə İraqda və Suriyada güclənən İŞİD "Əl-Qaidə"ni kölgədə qoydu. Baxmayaraq ki, İraq və Şam İslam Dövləti (İŞİD) 2004-cü ildə məhz "Əl-Qaidə"nin İraq qolu kimi yaranmışdı. Lakin sonradan iki qrup yollarını ayırdı, 2013-cü ilin sonlarında isə "Əl-Qaidə"nin bin Ladenin sonrakı lideri Ayman əz-Zəvahirini bəyanat yayaraq tərəfdarlarını "Ən-Nusra"ya qoşulmağa, onların rəsmi təmsilçilərinin "Ən-Nusra" olduğunu açıqladıqdan sonra iki qrup arasında toqquşmalar başladı. Sonrakı illərdə isə İŞİD İraq və Suriyada 90 min kv.km-dək ərazini işğal edərək dövlət qurdu. Bununla da "Əl-Qaidə"ni yerini tuta bildi. Üstəlik, "Əl-Qaidə"dən fərqli olaraq İŞİD torpaq üzərində hakimiyyəti olan terror təşkilatı idi, "Əl-Qaidə" isə gizli fəaliyyət göstərən terror qruplaşması idi.

Əfqan müharibəsinin "meyvası"

"Əl-Qaidə" təşkilatı bəzi məlumatlara görə, 1988-ci, bə-

zilərinə görə, 1989-cu ildə Pakistanın Əfqanıstanla həmsərhəd Pişəvər şəhərində yaradılıb. O illərdə Pakistanın Əfqanıstanla həmsərhəd olan digər bölgələri kimi Pişəvər sovetlərə qarşı cihad müharibəsinin əsas düşərgələrindən biri idi.

başla çadırdan sonra artıq silahlı cihadçılar müharibə sponsorlarına lazım deyildi. Bu səbəbdən də sovetlərin çəkilməsindən sonra mücahidlərə xarici dəstək böyük ölçüdə dayandı. Üstəlik, sovetlərdən sonra daha əvvəl sovetlərə qarşı birgə

partlayışı nəticəsində 200 adam, 2005-ci ildə Londonda törətdiyi terrorla 52 adam ölüb.

Həmin vaxt ABŞ rəsmiləri "Əl-Qaidə"nin dünyanın 65 ölkəsində tərəfdarlarının olduğunu bildirdi. Pakistandakı "Əl-Qaidə" müttəfiqləri "Leşkə-

parlaması "ərəb baharı"ndan sonraya təsadüf edir. "Ərəb baharı" nəticəsində Liviya, Suriya, İraq, Yəmən kimi ölkələrdə baş qaldıran vətəndaş müharibələri "Əl-Qaidə" kimi cihad ideologiyalı təşkilatlar üçün münbit zəmin idi. Bu sə-

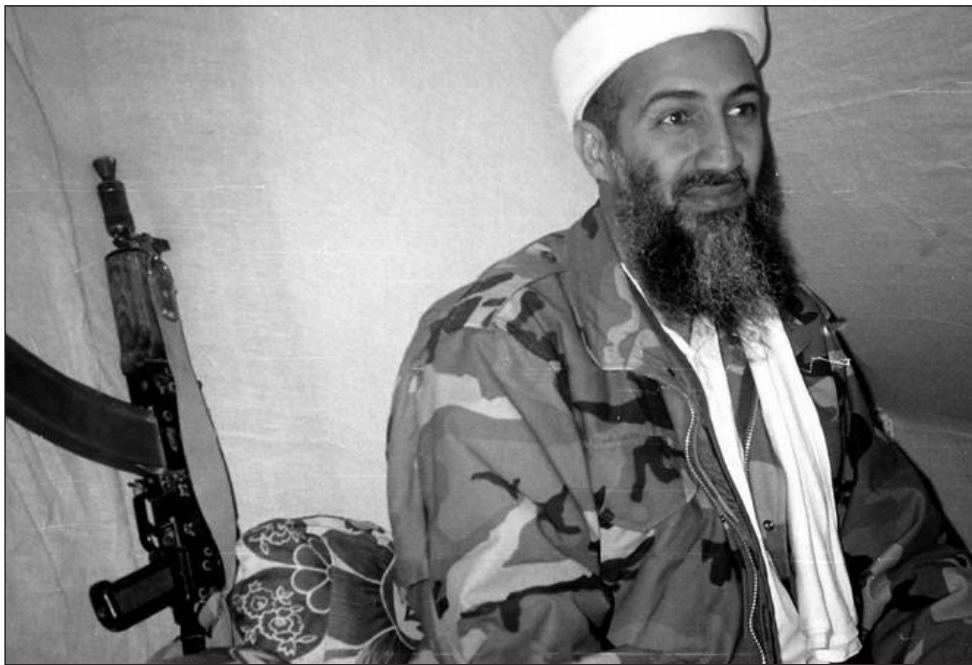
man Dəməşq Universitetinin tibb fakültəsində təhsil alan Colani təhsilini buraxaraq İraq gedib. Burada "Əl-Qaidə"nin İraq qoluna qoşulub. 2010-da həbs olunub və bir il sonra həbsdən buraxılıb.

Daha əvvəl "Ən-Nusra" və İŞİD qruplaşması vahid bir təşkilat olub. Hətta mənbələrdə Colaninin İraqdan məhz İŞİD lideri Əbubəkr Bağdadi tərəfindən Suriyaya göndərildiyi haqda məlumatlar yer alıb. Bildirilir ki, Nusra Cəbhəsi Suriyada məhz İŞİD və "Əl-Qaidə" adına savaşıb. Ancaq sonradan İŞİD qruplaşması da öz fəaliyyətini

ABŞ-dan SOS!

"Əl-Qaidə" qayıdır

Vaxtilə dünyanın bir nömrəli terror təşkilatı olmuş "Əl Qaidə" yenidən güclənib - səbəblər

Ümumiyyətlə, həmin illərdə Əfqanıstanda sovetlərə qarşı savaşa ideoloji bazasını məhz islamçılar təşkil edirdi. Müsəlman alimləri SSRİ-yə qarşı cihad fətvəsi vermişdi, tezliklə Afrikadan Pakistana qədər müxtəlif ölkələrdən radikal fikirlə müsəlmanlar Əfqanıstana və ya Pakistana gələrək cihad təşkilatlarına qoşulur və sovetlərə qarşı "müqəddəs müharibədə" iştirak edirdilər. "Əl-Qaidə" məhz bu illərdə formalaşmış - həm təşkilatı, həm də ideoloji olaraq.

Əfqanıstanda sovetlərə qarşı başlayan cihad hərəkatı digər müsəlman ölkələrindəki islamçıları da özünə cəlb edirdi. Misirdə Sədətə qarşı sui-qəsdəndən sonra uğursuzluğa düşərək ağır zərbə alan sərt xətt tərəfdarı "ixvan" üzvləri, ərəb ölkələrindəki islamçılar "kafir rüslərə" qarşı savaşamaq üçün Əfqanıstana axın edirdilər. Bu savaşa sponsoru ərəb ölkələri, siyasi və hərbi dəstək isə Qərbdən gəlirdi. "Əl-Qaidə"nin gələcək lideri Üsəma bin Laden 1980-ci illərin əvvəlində Avropada təhsilini, lüks həyat tərzi buraxıb Əfqanıstana cihada gələn varlı ərəb gənclərindən biri idi. Ancaq təbii ki, varlı Üsəma döyüşlərə qatılmırdı, daha çox silahlı fəaliyyətləri maliyyələşdirirdi. Çünki onun ailəsi ən varlı tikinti maqnatlarından biri idi.

Ancaq əfqan müharibəsi

savaşa qüvvələr indi iqtidar uğurunda bir-birilərinə qarşı savaşağa başladılar. Belə bir vaxtda bin Laden "Əl-Qaidə"ni yaradır. İlk illərdə "Əl-Qaidə" Əfqanıstanda o qədər də məşhur olmur, bin Laden isə Əfqanıstan Səudiyyə Ərəbistanına qayıdır. Daha sonra isə Afrikaya gedən bin Laden Somalida fəaliyyət göstərir.

1996-cı ildə "Taliban" Əfqanıstanın paytaxtı Kabilə daxil olmaqla, böyük hissəsini işğal edib dövlət elan etdikdən sonra "Əl-Qaidə" fəallaşır. 1998-ci ildə "Əl-Qaidə" Keniya və Tanzaniyada ABŞ səfirliklərinə qarşı törədilən terror aktlarına sifariş edir. 2001-ci ildə isə ABŞ-da eyni gündə Nyu-York şəhərində "əzik qüllələr", Pentagon binası qaçırılmış təyyarələr vasitəsilə vurulur. Bundan sonra ABŞ beynəlxalq terrora, "Əl-Qaidə"yə qarşı cəbhə açır, bin Ladeni təhvil verməyən "Taliban"ı cəzalandırmaq üçün Əfqanıstana ordu yeridir və ölkə işğal olunur.

"Əl-Qaidə" qlobal təhdidə çevrilir

ABŞ-ın Əfqanıstanı və iki il sonra İraqı işğal etməsi ilə bu ölkələrdə silahlı islamçı qrupların fəaliyyətinə təkən verilir. Eyni zamanda "Əl-Qaidə" artıq Əfqanıstan və Pakistan sərhədlərindən çıxaraq dünyanın müxtəlif regionlarında terror hücumları təşkil edir. 2004-cü ilin mart ayında Madriddə qatar

re-Janqvi" və "Leşkəre-Taiba" qruplarıdır. "Leşkəre-Taiba" qruplaşmasının lideri Hafiz Məhəmməd Səid "Əl-Qaidə"nin yaradılmasında iştirak edib. Qrup 174 adamın ölümünə bəsis olmuş 2008-ci ildəki Mumbay hücumunu təşkil edib. Bundan başqa, Haqqani və digər Talibana yaxın qruplar da "Əl-Qaidə" ilə müttəfiq olub.

Filippində "Əbu Səyyaf" qruplaşması əvvəlcə "Əl-Qaidə"yə bağlı olsa da, sonradan İŞİD-ə qoşulduğunu bəyan edib. "Əl-Qaidə"yə bağlı daha bir qruplaşma İndoneziyada "Camah İslamiyye" qruplaşmasıdır. Bundan başqa, Keniyada, Tanzaniyada "Əl-Qaidə" bölmələri mövcud olub. Nigeriyada isə "Boko Haram" qruplaşması, İŞİD, "ən-Nusra" kimi bir sıra törəmə qurumları mövcud olub.

Ərəbistan yarımadasındakı "Əl-Qaidə" 2009-cu ildə Yəmən və Səudiyyədəki islamçı şəbəkələrin birləşməsi nəticəsində yaranıb. "Əl-Qaidə"nin Afrika qolu olan "İslam Məğribindəki" "Əl-Qaidə" Əlcəzir, Mali və Nigerdə fəaliyyət göstərir. 1990-cu illərdəki vətəndaş müharibəsi vaxtı yaradılmış təşkilat 2007-ci ilədək "Vaziz" və "Döyüş naminə Sələfi" qrupu adını daşıyıb. Təşkilatın lideri Əbu Musab Əbdülvəduddur.

"Ərəb baharı" və "Əl-Qaidə"

"Əl-Qaidə"nin növbəti dəfə

bədbənd də çox tezliklə Liviyada, Suriyada, İraqda, o cümlədən Yəməndə "Əl-Qaidə" fəallaşdı. Ancaq qruplaşmanın ən ciddi fəallığı Suriyada müşahidə olundu.

"Qaidə"dən "Nusra"ya

"Əl-Qaidə"nin Suriya və İraqda iki qanadı fəaliyyət göstərib. Ancaq hazırda təşkilatın Suriyadakı əsas təmsilçisi məhz "ən-Nusra" cəbhəsi, ya da indiki adı ilə "Fəth əş-Şam" qruplaşmasıdır. "Ən-Nusra" Cəbhəsi 2011-ci il sentyabr ayında Suriyada yaradılıb. İlk dəfə 2012-ci il yanvarın 23-də adı elan olunub. Həmin vaxt təşkilatın tam adı "Cabhat an-Nusra li-əhli-Şam" Şam Əhli üçün Yardım Cəbhəsidir. "Əl-Qaidə"nin Suriya qoludur. Qruplaşma lideri Əbu Məhəmməd əl-Culani 2013-cü ilin aprel ayında verdiyi bəyanatda məqsəd və vəzifələrinin digər islamçı qruplaşmalara dəstək olmasına baxmayaraq, "Ən-Nusra"nın müstəqil bir təşkilat olduğunu bildirib. Həmin ilin noyabrında isə "Əl-Qaidə" lideri Ayman əz-Zəvahirini "Ən-Nusra" Cəbhəsinin rəhbərlik etdiyi təşkilatın Suriyadakı yeganə qanuni təmsilçisi elan edib.

"Ən-Nusra" Cəbhəsi bütün dünyada terror təşkilatı kimi tanınır. ABŞ və bir sıra dövlətlər tərəfindən terror təşkilatı siyahısına salınıb. "Ən-Nusra" Suriyada 3 ən güclü silahlı təşkilatdan biri hesab olunur. Bəzi məlumatlara görə, Nusra Cəbhəsinin 6-10 min arası döyüşçüsü var. Hazırda təşkilat əsasən Suriyanın şimalında - İdlib vilayətində möhkəmlənib. Bəşər Əsəd qüvvələrinin İdlibə hücumu hazırladığı haqda xəbərlər yayıldıqdan sonra Nusra Cəbhəsi liderləri digər islamçı qruplarla ittifaq sazişi imzalayıb.

Nusra Cəbhəsi Dəməşqdə bir sıra terror hücumlarının, eyni zamanda ələ keçirilən hökumət tərəfdarlarının edam səhnələri ilə yadda qalıb. Qruplaşma lideri Əbu Məhəmməd Əl-Colaninin əsl adı Üsəma əl-Haddavidir, Suriyanın Deyr əz-Zor bölgəsindəki əş-Şəhil şəhərində doğulub. Bəzi məlumatlara görə, 2003-cü ildə Amerika İraqı işğal etdiyi za-

Suriyaya keçirib və Əbubəkr Bağdadi 2013-cü ildə iki qruplaşmasının birləşdiyi və "İraq-Şam İslam Dövləti"nin yaradıldığını elan etdikdən sonra iki lider arasında münasibətlər soyuyur. Colani İŞİD-ə qoşulmur.

Daha sonra iki qruplaşma arasında kiçik toqquşmalar, zəbt olunmuş ərazilərə nəzarət uğrunda qarşıdurmalar qeydə alınıb. İŞİD bir neçə Nusra Cəbhəsi komandirini qaçıraraq qətlə yetirib. 2014-cü il yanvarın 3-də isə iki qruplaşma arasında qanlı müharibə başlayıb. Bu toqquşmalarda Suriyada fəaliyyət göstərən digər islamçı qrupları Nusra Cəbhəsinin dəstəkləyib. Ancaq buna baxmayaraq, İŞİD-ə üstün gəlmək mümkün olmayıb.

İraq və Şam İslam Cəbhəsi

Qərribə də görünəndə bir-biri ilə düşmən olan İŞİD də "Əl-Qaidə"nin yerli təşkilatı olub. İŞİD qruplaşması 2004-cü ildə İraqın ABŞ və müttəfiqləri tərəfindən işğalından sonra bu ölkədə qurulub. "Əl-Qaidə"nin İraq qolu olaraq yaradılan qruplaşmanın əsas hədəfi amerikalılar və şie qrupları olub. Daha sonra İraq İslam Dövləti adını almış qruplaşmaya İordaniyalı, daha əvvəl Əfqanıstanda yarışmış Əbu Musab əz-Zərəqavi olub. 2006-cı ildə Amerika ordusunun zərbələri nəticəsində Əbu Musab əl-Zərəqavi öldürüldü. Bundan sonra qruplaşmaya misirli Əbu Əyyub əl-Məsri, ondan sonra isə Əbu Ömər gətirilib. Bu dövrdə ara-sıra fəallaşan qruplaşmanın fəaliyyəti əsasən İraqda olub. 2010-cu ildə qruplaşmanın başına hazırkı lideri Əbu Bəkr əl-Bəğdadi gətirilib. 2013-cü ildə isə iki qruplaşma arasında yollar ayrılıb.

Ancaq ABŞ rəsmisinin qeyd etdiyi kimi, xarici müdaxilələr, qeyri-azad və qanunsuzluq, sosial ədalətsizlik və kəskinlik, sərvətlərin qeyri-bərabər bölündüyü müsəlman ölkələrində "Əl-Qaidə" kimi təşkilatların yarasması, mövcudluğunu qoruyub saxlaması realdır.

□ **Konan RÖVSƏNOĞLU,**
"Yeni Məsəvat"

Paytaxtın bir sıra dəniz-kənarı ərazilərində ictimai çimərliklərin yaradılması işlərinə başlanılıb. Bununla bağlı Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, çimərliklərin yaradılması ilə bağlı müvafiq qərar vətəndaşlardan daxil olmuş müraciətlər, onların istək və arzuları nəzərə alınaraq qəbul edilib. Bununla bağlı aidiyyəti dövlət qurumlarından tapşırıqlar daxil olub.

İlkin mərhələdə bu çimərliklər Səbəyel rayonu "Şıx" ərazisində və Novxanı qəsəbəsində, sonradan isə Hövsan, Buzovna, Bilgəh, Nardaran olmaqla, ümumilikdə yeddi ərazidə yaradılacaq. Çimərliklərə giriş pulsuz olacaq, müvafiq qurumlar tərəfindən bura nəzarət ediləcək.

Azərbaycanda hər il Xəzər dənizinin hasarlanması məsələsi gündəmə gətirilir. Müxtəlif sahibkarlar dənizi hasarlayaraq, obyektlər tikib, istedikləri qiymətə xidmət göstərirlər. Adətən bu cür obyektlər çirkəblərini Xəzərə axıtmaqla, həm insanların istirahətinə maneə yaradırlar, həm də ətraf mühiti çirkləndirirlər. Bu il çimərlik mövsümü başlayandan Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən hər həftə çimərliklərdə aparılan monitorinqlərin nəticələri açıqlanır. Məlum olur ki, Bakıda və eləcə də Abşeronda çimərliklərin bir qisminə istifadə etmək məqsəduyğun deyil. Səbəb Xəzər dənizinin çirkləndirilməsidir.

Ekspertlər bildirirlər ki, bu işlərdə xüsusilə də bələdiyyələrin üzərinə məsuliyyət düşür. Çünki bələdiyyələr və icra qurumları onlara aid olan ərazilərə demək olar ki, nəzarət etmirlər. Bəzi hallarda isə onların özünün icazəsi ilə ətraf mühit çirkləndirilir, qanundankənar addımlar atılır. Məsələ ilə bağlı çimərlik başlamadan önce

Bakı meriyası 7 yerdə ictimai çimərliklər yaradır - nə dəyişəcək?

Fazil Mustafa: "Bu cür çimərliklərin yaradılması üçün ilk növbədə hasarları sökmək lazımdır"

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən sahibkarlara xəbərdarlıqlar edilib, müvafiq qurğuların quraşdırılması tapşırılıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən "Yeni Müsavat"a bildirilib ki, nazirliyin Xəzər Kompleks Ekoloji Monitorinq İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən 28 iyun-04 iyul tarixlərində çimərlik ərazilərində növbəti

monitorinqlər keçirilib, dəniz suyundan nümunələr götürülüb, mikrobioloji təhlillər aparılıb: "Analizlərin nəticələrinə görə Bakı və Abşeron yarımadasında Bilgəh, Nardaran, Buzovna, Mərdəkan, Şüvəlan, Zağulba, Pirşağı çimərlik ərazilərində dəniz suyu çimərlik məqsədilə istifadəyə uyğundur.

Novxanı, Türkan, Hövsan, Şıx, Sahil və Sumqayıt çimərliklərinin dəniz suyu isə mikrobioloji baxımdan çirkləndirici olduğundan çimərlik üçün qənaətbəxş deyil. Qeyd edək ki, bu dəfəki analizlərin nəticələrinə görə Novxanı çimərliyi də çirkləndirici hesab olunur. Xəzərin şimal və cənub bölgələrində də monitorinqlər aparılıb. Nəticəyə görə əvvəlkindən fərqli olaraq bu dəfə yalnız Nabran deyil, Xaçmazın Yalama, Seyidlər, İstisu (Müqtədir), Lənke-

ran və Astara rayonları ərazisindəki çimərliklərin dəniz suyu da mikrobioloji baxımdan çirklidir, ona görə də çimərlik üçün qənaətbəxş deyil".

Eyni zamanda Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti tərəfindən də Xəzər dənizini hasarlayanlara qarşı mübarizə aparılır. Bu qurum tərəfindən bir neçə obyekt sahibi cəzalandırılıb. Lakin buna baxmayaraq, hazırda Xəzər sahilini hasarlayanlar kifayət qədərdir. Xüsusilə də dəniz suyunun təmiz olduğu yerlərdə bu cür hasarlanma hallarına daha çox rast gəlinir. Sadəcə vətəndaşlar bu səbəbdən də məcburiyyət qarşısında qalıb, natəmiz yerlərdə çimirlər. Həmin ərazilərdə nəzarətdən kənarında olduğu üçün insanların boğulma riskləri də yüksək olur. Məsələn, təkcə 24 iyul tarixində Bakı ətrafı ərazilərdə Xəzər dənizində 7 nəfər boğularaq dünyalarını dəyişib.

Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Kiqihəcmli Gəmilərə Nəzarət və Sularda Xilasetmə Dövlət Xidmətinin İctimaiyyətlə əlaqələr və təbliğat şöbəsinin rəisi Aqşin Əlili saytımıza

açıqlamasında bildirib ki, ölüm halları qeyri-çimərlik ərazilərində baş verib: "FHN vətəndaşlara müraciət edir ki, nəzarətsiz ərazilərdə üzməsinlər. Küllüklü havada dənizə girmək düzgün deyil. Son günlər küllüklü havada suya girənlər çox olub və bəzi bədbəxt hadisələr baş verib. Vətəndaşlar "Çimərlik qadağandır" lövhəsinə məhəl qoymur və qeyri-çimərlik ərazisindən istifadə edirlər".

Bəs ictimai çimərliklərin yaradılması mümkün olacaqmı?

"Yeni Müsavat"a danışan deputat Fazil Mustafa bildirib ki, bu cür çimərliklərin yaradılması mümkün deyil: "Necə ki, Xəzəri hasarlayanlara qarşı mübarizə nəticə vermir, eləcə də ictimai çimərliklərin yaradılması da mümkün olmayacaq. Bu cür çimərliklərin yaradılması üçün ilk növbədə hasarları sökmək lazımdır..."

Onu da qeyd edək ki, ictimai çimərliklər yaradılsa, orada nəzarət Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin əlində olacaq.

Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Gənclərin "Akulalar" qrupundan başlayan görüşü - təfərrüat

Onlardan biri "peysər" sözüne görə öləcəkdi...-

Bir qrup gəncin söyüşündə başlayan mübahisəsi cinayətlə nəticələnib. Onlardan biri digərini idman fəndi ilə yerə yıxıb. Yerə yıxılan gənc gicgah nahiyəsindən ağır xəsarət alıb. Musavat.com-un məhkəmə prosesində iştirak edən müxbiri xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində Vazeh Babayevin cinayət işi üzrə məhkəmə iclası keçirilib.

O, Cinayət Məcəlləsinin 126.1-ci (qəsdən sağlamlığa ağır zərər vurma) maddəsi ilə ittiham edilir. Onun barəsində polis nəzarətinə verilmə qətimkan tədbiri seçilib və azadlıqdadır. Vazeh 18 yaşını yenəcə tamamlayıb.

Bu işdə zərərçəkmiş şəxs isə Əlikram Rəhimovdur. Bu davada iştirak edənlərdən yaşda ən böyüyü də Əlikram olub. Əlikramın 21 yaşı var, ailəlidir,

övladı da var.

İttihamda göstərilir ki, təreflər arasındakı davaya səbəb Əlikramın Vazehin də tanış olan başqa biri haqda söyüş söyməsi olub. Həmin şəxsin isə 15 yaşı (adını şərti olaraq Nəriman olaraq qeyd edirik)

var. Belə ki, Əlikram dostlarına deyib ki, Nəriman haqda məhəllədə xoş söz danışılır. Onun barəsində söyüş də söyülüb. Daha sonra Əlikram Nərimanı məhəllədə olan başqa bir dostu ilə birlikdə görüb. Həmin dostuna məsləhət görüb

ki, Nərimanla gəzməsin. Bu söhbət qısa zamanda məhəllədə olan digər gənclər arasında da yayılıb. Vazeh bu məsələyə aydınlıq gətirmək üçün Əlikramla görüşmək istəyib. Əlikram whatsapp sosial şəbəkəsində qrup yaradıb. Adını "Akulalar" qoyduğu qrupa Vazehi və məhəllədə olan bir neçə dostunu da əlavə edib. Onlar görüş üçün vədələşib.

Görüş yerində ilk olaraq Vazehlə Əlikram söhbət edib. Onlar arasında mübahisə yaranıb. Vazeh idman fəndi ilə Əlikramı yerə yıxıb. Baş asfaltı dəyən Əlikram gicgah nahiyəsindən xəsarət alıb və huşunu itirib, dərhal xəstəxanaya çatdırılıb. Əlikram həkim müdaxiləsindən sonra 10 gün də müalicə alıb. Vazeh bundan sonra cinayət məsuliyyətinə cəlb edilib.

O bildirib ki, iki ay imiş ki, gülləşlə məşğul olurmuş. O, gülləş fəndi ilə Əlikramın belindən tutaraq yerə yıxdığını deyib. Vazeh əməlinə peşman olduğunu, hadisə vaxtı da dərhal Əlikrama kömək etdiyini deyib: "Uşaqlar su getirdi. Əlikramın üzünə su vurduq. Onu qucağıma alıb, xalasıgillə aparıdım. Oradan da xəstəxanaya". Vazeh suallara cavabında

Hakim Ramella Allahverdiyevanın sədrliyi ilə keçirilən məhkəmə iclasında təqsirləndirilən Vazeh də, zərərçəkmiş Əlikram da ifadə verib. Vazeh deyib ki, bu hadisə anidən baş verib. O, Əlikrama xəsarət yetirmək istəmədiyini deyib.

"Əlikramın Nəriman haqda dediyi söz xoş deyildi. Mənim də Nərimanla münasibətim yaxşı idi. Bir-birimizin evinə gedib-gəlirdik. Onu yaxşı oğlan kimi tanıyırdım. Əlikram dedi ki, Nəriman "peysər"di. Mən də Nərimanla dost olduğumu dedim. Cavab verdi ki, onunla gəzən elə onun kimidir. Bu söz məni özümdən çıxartdı. Əsəbimdən özümü itirdim və onu yıxdım" - deyən Vazeh Əlikramı necə yerə yıxdığını da izah edib.

O bildirib ki, iki ay imiş ki, gülləşlə məşğul olurmuş. O, gülləş fəndi ilə Əlikramın belindən tutaraq yerə yıxdığını deyib. Vazeh əməlinə peşman olduğunu, hadisə vaxtı da dərhal Əlikrama kömək etdiyini deyib: "Uşaqlar su getirdi. Əlikramın üzünə su vurduq. Onu qucağıma alıb, xalasıgillə aparıdım. Oradan da xəstəxanaya". Vazeh suallara cavabında

davaya səbəb olan "peysər" sözünün mənasını da izah edib. Deyib ki, bu sözü anasını, bacısını tanımayan şəxsə deyirmişlər...

Məhkəmə bu sözün izahını təəccüblə qarşılayıb. Bildirilib ki, peysər boyun nahiyəsinin arxa hissəsinə deyilir.

Daha sonra Əlikram məhkəmədə ifadə verib. O da hadisəni təxminən yuxarıdakı kimi nəql edib. Ardınca ondan "Akulalar" qrupunu yaratmasının səbəbini soruşublar. Əlikram deyib ki, bunu zarafatla edib və sifətli görünüş üçün yaradıb. Bu işə məhkəməyə inandırıcı gəlməyib.

Hazırda şikayətinin olub-olmaması barədə suala isə Əlikram belə cavab verib: "Şikayətim var. Əvvəlcə kömək elədilər. Sonra isə kömək etmədilər. Mən ölümdən qayıtmışam".

Əlikramın bu dediklərini məhkəmə zalında olan anası da təsdiqləyib və narazılığını bildirib.

Məhkəmə araşdırması davam etdirilir. Növbəti prosesdə şahidlər ifadə verəcək.

İlkin MURADOV,
Musavat.com

Qurban bayramı günü qurban kəsmək ancaq hacılara vacibdir

Qurban bayramı ən qədim bayramlardan biri hesab olunur. Allaha qəlbən yaxın və sadıq olduğunu sübut etmək istəyən İbrahim peyğəmbər oğlu İsmayıl qurban kəsməyə hazır idi. Lakin uca Allah bunu öz elçisinə rəva bilmədi və qurbanlıq üçün ona bir qoç göndərdi. Buna görə də Qurbanlıq bayramında kəsilən qurbana "İsmayıl qurbanı" da deyirlər.

Qeyd edək ki, Azərbaycanda Qurban bayramı avqustun 12-13-ü qeyd olunacaq.

"Məşədi Dadaş" məscidinin axundu, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin səlahiyyətli nümayəndəsi Hacı Şahin Həsənlilə Qurban bayramının mahiyyəti haqqında Modern.az-a bunları söyləyib:

"Ümumiyyətlə, Qurban bayramı Həcc ayınlarından biri sayılır. Bayram günü qurban kəsmək ancaq hacılara vacib olur. Digər insanların qurban kəsməyi dini-nöqtəyi nəzərdən o qədər də vacib hesab olunmur. Ancaq bəyənən bir əməldir. Dünyanın istənilən ölkəsində müsəlmanlar Qurban bayramı günü qurban kəsirlər və kəsdikləri eti də insanlar arasında paylayırlar".

O bildirib ki, Qurban bayramı simvolik olaraq insanın nəfsinin qurban kəsilməsini ifadə edir. "Həzrəti İbrahimdən qalmış bir ayindir. Yeni insan səthi məhəbbətini ilahi eşqə qurban verir".

Hacı Şahin bildirdi ki, qurban eti insanlara paylanıldığına görə bu, həm də ictimai ayin hesab olunur: "Qurban bayramının əsas məqsədi odur ki, insanlara, əsasən də kasıblara yardım edilsin. Allaha yaxınlaşmanın yolu əsasən başqa insanlara faydalı olmaqdan keçir. Bu bayramın bir fəlsəfəsidir".

Bəs qurban kəsərkən nələrə diqqət edilməlidir?

Qurban kəsərkən əsasən qurbanın sağlam olmasına diqqət yetirilməlidir. Qurbanı şəriət qaydalarına uyğun kəsmək lazımdır. Üzü qibləyə və Allahın adını çəkməklə kəsilə bilər. Eyni zamanda Qurban bayramı günü səhər saatlarında məscidlərdə bayram namazı da qılınmalıdır. Qurban bayramı namazının qılınması, eyni ilə Ramazan bayramında qılınan namaz kimidir. İnsanlar bir araya gəlib namaz qıldıqdan sonra qurbanlarını kəsib paylamalıdırlar.

Hacı Şahin Həsənlilə Qurban etinin yeddi yerə kəsilib paylanması məsələsinə də aydınlıq gətirib. "Qurban etinin məhz yeddi yerə paylanması kimi vacib bir şərt yoxdur. Sadəcə olaraq, insanlar yeddi nəfəri özləri şərti olaraq seçirlər ki, kimlərə bu ətdən pay düşsün. Qurban kəsildəndən sonra paylanılmadan etin qurban kəsənin özü tərəfindən yeyilməsi qurbanlıq fəlsəfəsinə ziddir. Əsas fəlsəfə budur ki, imkan yetdiyi qədər paylanılsın. İnsan var ki, heç özünə bir parça belə saxlamır. O da buyurulmayıb ki, ancaq payla, özünə bir parça belə saxlama. Bir pay saxlaya bilər", - deyər Hacı Şahin bildirib.

Mərdəkan çimərliyində faciə - 3 yaşlı uşaq öldü

İyulun 25-də saat 17 radələrində Xəzər rayonunun Mərdəkan qəsəbəsinin dəniz çimərliyində Bakı şəhər sakini G.Müslümova "KIA" markalı avtomobili arxaya hərəkət etdirərək paytaxt sakini - 3 yaşlı Əliağa Mustafayevi vurub. Bu haqda Daxili İşlər Nazirliyindən bildirilib (Modern.az).

Neticədə xəstəxanaya yerləşdirilmiş uşaq orada ölüb.

Yay mövsümü olsa da indidən bir çox evlərdə, xüsusən də bölgələrdə qış tədarüklü ilə bağlı hazırlıqlar aparılır. Belə ki, müxtəlif mövsüm meyvələrindən, hətta bitkilərdən mürəbbə, kompot, tərəvəzlərdən isə turşular hazırlanır. Lakin o da məlumdur ki, evdə hazırlanan bu cür konservlər bəzən özümüzün və ailəmizin təhlükə mənbəyinə çevrilə bilər.

Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a açıqlamasında ev şəraitində hazırlanan konservlərin təhlükə mənbəyi olduğunu dedi: "Azərbaycanda evdə konserv hazırlamaq mədəniyyətinə son qoymaq lazımdır. Ümumiyyətlə, ev şəraitində konservləşdirilmiş, turşuya qoyulmuş

Evde, yoxsa sənayedə hazırlanan turşu-mürəbbələri yeyək?

Eyyub Hüseynov: "Ev şəraitində konserv hazırlamaq mədəniyyətinə son qoymaq lazımdır"

məhsullar zərərli qidalardır. Çünki onları hazırlayarkən standartlar gözlənilmir. Təəsüf ki, bu cür təhlükəli qidalar uzun illərdir ki, Azərbaycan mətbəxində özünə yer tutub. Bu, arzuolunmazdır. Əgər istifadəsindən əl çəkilməyirsə, heç olmasa sənayedə hazırlanan konservlərə üstünlük verilməlidir. Çünki onların təhlükəsizliyi müəyyən qədər təmin olunur. Məlumdur ki, evdə hazırlanan turşulardan vaxtaşırı zəhərlənmələr baş verir. Təəsüf ki, bəzən bu, faciə ilə də nəticələnir".

Qurum sədri onu da qeyd etdi ki, bəzən sənayedə hazırlanan konserv məhsulları da təhlükəli ola bilər: "Məsələn, konserv məhsulları düzgün saxlanılma şəraitində olmadıqda, müddəti keçdikdə bu məhsullar təhlükəli ola bilər. Xüsusən də göbələk, balıq konservləri düzgün saxlanılmadıqda təhlükə saçır".

Qeyd edək ki, ötən illərdə Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi evdə qidaları konservləşdirmə zamanı yol verilən səhvlər barədə məlumat yaymışdı. Məlumatda bildirilirdi ki, botulizm bakteriyasının ifraz etdiyi toksinin (botulotoksin) törətdiyi, insan və heyvanlarda müşahidə edilən zəhərlənmədir. Bu bakteriya torpaqda geniş yayılıb. Yüksək temperatura dözümlüdür, havasız mühitdə isə daha fəal şəkildə çoxala bilmək qabiliyyətinə malikdir. Havası olmayan konserv bankaları bu bakteriyanın toksin ifraz etməsi üçün ən "əlverişli" mühitdir.

Bu toksin insan orqanizminə daxil olduqda, tez bir zamanda qanın axını ilə bütün orqanizmə yayılır və müxtəlif qrup əzələlərdə ifliclərə səbəb olur. Adətən 10-12 saatdan sonra xəstədə qəflətən ürəkbulanması, qusma, ishal kimi əlamətlər meydana çıxır. Daha sonra insanda görmənin pozulması (gözlər

önündə duman, tor, əşyaların konturlarının yayılmış olması), göz qapaqlarının aşağı enməsi, səsin xırıltılı olması, bəzən tam tutulması, udma refleksinin pozulması, nəfəsalmanın pozulması kimi ağır əlamətlər inkişaf edir. Xəstəyə vaxtında ixtisaslaşmış tibbi yardım edilməzsə, o, dünyasını dəyişə bilər. Bu səbəbdən sadalanan əlamətləri (və onların hər hansı birini) hiss etdikdə, tez bir zamanda həkimə müraciət edilməli və ya "təcili yardım" çağırılmalıdır.

Botulizm yalnız xəstəxana şəraitində müalicə oluna bilən xəstəlikdir. Bu xəstəliyə yoluxmamaq üçün ev şəraitində konserv hazırlayarkən gigiyena və təhlükəsizlik qaydalarına çox ciddi şəkildə əməl edilməlidir: konservləşdirmə üçün istifadə edilən meyvə və tərəvəzlər diqqətlə seçilərək axar su altında firça vasitəsilə yaxşı yuyulmalıdır. Əks halda, yaxşı yuyulmuş meyvə və tərəvəzlərdə torpaqdan həmin məhsullara keçmiş botulizm törədici qala bilər. Meyvə və tərəvəzlərin yığılacağı bankalar əvvəlcədən yuyulub 10 dəqiqə müddətində qaynadılmalıdır. Bunun üçün istiliyə və təzyiçə davamlı şüşə qablardan istifadə edilməlidir. Əgər hazırlanan konservin içərisindəki maye köpüklənib, məhsulun rəngində və qoxusunda dəyişiklik varsa, həmin

konserv məhsulları istifadə edilməməlidir.

Agentliyin məlumatında o da qeyd edilirdi ki, yalnız ev şəraitində hazırlanan konservləri deyil, ticarət şəbəkələrində satılan sənaye konservləri də botulizm xəstəliyinə səbəb ola bilər: "Bu səbəbdən dükanlardan tərəvəz, balıq, et və s. konservləri aldıqda, qablaşmaya fikir verilməlidir; məhsul təzə olmalı (yararlılıq müddətinə fikir verilməli), qapağı "şişməməli", metaldan olan konserv bankasının üzərində batıq yerləri olmamalıdır. Metal bankalarda olan balıq və et konservləri açıdıqdan dərhal sonra digər qaba qoyulmalıdır.

Bəs eş şəraitində turşu məhsulları hazırlayarkən hansı məqamlara diqqət etmək lazımdır?

Mütəxəssislər bildirir ki, ilk növbədə balonu düzgün seçmək lazımdır. Konserv hazırlayarkən mütləq şüşə balonlar seçilməlidir. Bundan sonra balonun heç bir yerdə çatı olmasına diqqət etmək lazımdır. Çünki belə olan halda balona hava sızma və nəticədə konservləşdirilən məhsul xarab ola bilər. Balonu seçdikdən sonra bağlanılacaq qapaqlara diqqət etmək lazımdır. Konserv hazırlanmazdan əvvəl qapaq və balon 15-20 dəqiqə qaynadılmalıdır. Belə olmadıqda balonda və

yaxud qapağa hopmuş bakteriyalar sonradan sağlamlığımız üçün problem ola bilər.

Məhsulu balona yığarkən əlavə ediləcək su və digər əlavələr üçün bir az boşluq buraxmaq lazımdır.

Konservləri hazırladıqdan sonra içəri çöküb vakuumlanan qapaqları 1-2 gün sonra açmağı yoxlamaq lazımdır. Qapaqları açmaqda çətinlik olarsa, deməli, konservdə heç bir problem yoxdur. Əgər qapaq asan şəkildə açılarsa, məhsulu təkrar qaynadıb konserv hazırlamaq məsləhət görülür.

Bu məqamda bir faktı da qeyd edək ki, turşu məhsullarının insan orqanizminə ziyan olduğunu bilsə də eksəriyyət bu məhsulları xoşlayır və daim xərəkəli bircə süfrəyə verir. Bəs turşu məhsullarının orqanizmə üçün hansı zərərləri var?

Məlum məsələdir ki, turşu məhsulu hazırlayarkən çoxlu duzdan istifadə olunur ki, bu da xeyli miqdarda natrium deməkdir. Natrium orqanizmdə maye saxlayır və bu da orqanizmdə dövr edən qanın miqdarını artırır. Nəticədə ürək-damar sistemi çox gərgin rejimdə işləyir, arterial təzyiç qalxır. Bundan başqa, turşulara çoxlu miqdarda ədviiyatlər və sirkə daxildir. Bu isə mədə-bağırsaq sistemində olduqca mənfi təsir edir - selikli qişaları zədələyir, iltihab yaradır, xoralarn əmələ gəlməsinə səbəb olur. Nəzərə almaq lazımdır ki, xora vaxt keçdikcə xərçəngə çevrilə bilər.

Turşular iştahı artırır və insan daha çox qida qəbul edir. Bu isə artıq çəkiyə səbəb ola bilər. Orqanizmdə duzun miqdarının çox olması qaraciyər üçün də çox təhlükəlidir. Duz orqanizmdən kalsiumun yuyulmasına səbəb olur ki, nəticədə bizim sümüklərimiz daha zəif və kövrək olar. Bu, yaşlı insanlar üçün xüsusilə təhlükəlidir.

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Bir neçə gün öncə Türkmənistan prezidenti Qurbanqulu Berdiməhəmmədovun ölüm xəbəri yayılmışdı. Tezliklə Türkmənistan prezidenti üzə çıxdı və şayiələrə son qoydu.

“Yeni Müsavat” xatırladır ki, bu günə qədər ölüm xəbəri yayılan xeyli sayda məşhur olub. Onların arasında siyasətçilər də var, müğənilər də, tanınmışlar da. Siyahıdakı bəzi detalları nəzərinizə çatdırıraq.

Sabiq nazir Fazil Məmmədov əvəzinə başqa bir Məmmədov

2019-cu ilin fevralında sabiq vergilər naziri Fazil Məmmədovun ölüm xəbəri yayılıb. Gəncə Beynəlxalq Xəstəxanası məlumat yayıb ki, fevralın 8-də xəstəxanada Məmmədov soyadlı başqa bir xəstə dünyasını dəyişib.

Xatırladaq ki, F.Məmmədov 2018-ci ilin iyununda Fransadan xüsusi sifarişlə gətirilən ambulans təyyarə ilə Türkiyəyə aparılıb.

O, “American Hastanesi”nin professorları Orhan Bilgə və Mustafa Kərəmin nəzarətində olub. Müayinələr zamanı Fazil Məmmədovda pankreatit aşkarlanmışdı. Daha sonra Azərbaycana qayıdan sabiq nazirin sonrakı müalicəsi Gəncə Beynəlxalq Xəstəxanasında davam etdirilib.

Müğənnilər də ölür, amma yalandan...

15 dekabr 2014-cü ildə tənqidçi Cavanşir Yusiflinin ölüm xəbəri yalan çıxdı. Cavanşir Yusifli mediaya açıqlamasında qəzəbli danışmış və bildirdi ki, bu, saytlardan birinin oyunur: “Adamı öldürən Allahdır. Əks təqdirdə, bu şərəfsizlərin əlində qalardıq”.

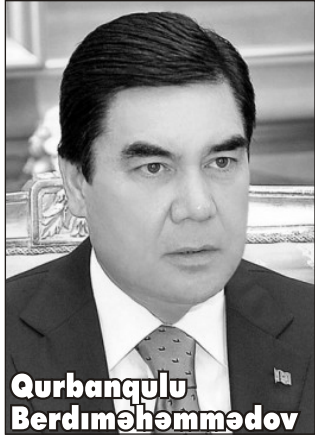
Xatırladaq ki, tənqidçinin ölüm xəbərini yazıçı Əlabas vermiş, C.Yusiflini ürək çatışmazlığından öldüyünü bildirmişdi.

Yalandan ölüm xəbəri yayılan məşhurlardan biri də Azərbaycanın tanınmış şoumeni və teleaparıcısı Kamran Həsənlidir. Bu məlumat şoumenin qonşusu olduğu iddia edilən şəxs tərəfindən mediaya ötürülmüşdü. Amma aparıcı bu xəbəri belə təkzib edib: “Dünyamı dəyişməmişəm, yaxşıyam. Bilmirəm, mənim ölüm xəbərimi yaymaq nə əldə etmək istəyirlər? Onu da deyim ki, nə vaxtsa rəhmət gedəcəyik. Allahın işinə qarşı bilmərik. Ancaq hələ cavanam”.

Müğənni Səyyad Əlizadənin ölüm xəbəri isə 2012-ci ilin noyabrında yayılmışdı. O, açıqlamasında haqqında yayılan məlumat-

Medianın “öldürdüğü” məşhurlar

Onların sırasında prezident də var, aktyor da, müğənni də...

Qurbanqulu Berdiməhəmmədov

Mixail Qorbaçov

Barak Obama

lardan xəbərdar olduğunu bildirdi: “Qəzaya düşməmişəm. Belə xəbəri niyə yayıblar, bilmirəm”.

2015-ci ildə bəzi saytlar tanınmış aparıcı Nanə Ağamalyevanın ölümü ilə bağlı dezinformasiya yayımlayıblar. Daha sonra xanım aparıcının ölümü ilə bağlı yayılan məlumatların əsassız olduğu üzə çıxıb. Belə ki, aparıcının yaxın dostları onun Qubada yerləşən hotellərin birində olduğunu və tanınmış avtomobil brendlərindən birinin təqdimatında iş-tirak etdiyini deyiblər. 2014-cü ilin sentyabrında ölüm xəbəri ilə dünyaya səs salan daha bir məşhur isə “Rembo” kimi tanıyılan Silvester Stallone olub. Qəzaya uyğun təqdim edilən foto-nun ötən il baş verən və 53 yaşlı kişinin ölümü ilə nəticələnən qəzaya məxsus olduğu və Silvesterlə heç bir əlaqəsinin olmadığı təsdiqlənib. Silvesterin yaxınları iddia edir ki, insanlar bu xəbərin sayəsində pul yığmağa çalışıblar.

Rusiya estradasının primadonnası Alla Puqaçovanın ölüm xəbəri də Azərbaycan mediasının “üz qaransı”dır. Yanlış tərcümə nəticəsində müğənninin verdiyi müsahibə onun ölüm xəbəri kimi sürətlə tirajlanıb. Bəzi Rusiya kütləvi informasiya vasitələri onun ailəsində faciəvi hadisənin baş verdiyini, ifaçının da az qalsın bu səbəbdən öləcəyi haqqında yazıblar. Belə ki, Alla Puqaçova xeyli müddət idi ki, jurnalistlərin qarşısına çıxmırdı. Sonuncu dəfə uzun fasilədən sonra mətbuat konfransı keçirən primadonna səhhətindən şikayətlənmişdi.

“Mən yuxumda gördüm ki, oğlum xəstələnib. Bir neçə gün sonra Harri həqiqətən xəstələndi. Bərk

qorxdum. Amma həkimlər dedi ki, bu, adi soyuqdəymədir. Doğrudan da belə imiş və bir neçə günə oğlum tamamilə sağaldı”, - deyən Alla Puqaçova oğlundan sonra özünün də səhhətinin pisləşdiyini deyib. “Bir an mənə elə gəldi ki, mən indi elə yerimdəcə öləcəm”, - deyər primadonna etiraf edib.

Aydın olub ki, rus estradasının primadonnasına heç nə olmayıb. Sadəcə olaraq, o, gördüyü yuxuya görə çox narahat olub. Beləliklə, Harri sağaldandan sonra Puqaçova da özünü yaxşı hiss edib. Yerli jurnalistlər isə “az qaldı ölüm” cümləsini “öldü” kimi tərcümə edərək, yanlışlığa yol veriblər.

2014-cü ilin iyulunda facebook sosial şəbəkəsində türkiyəli məşhur müğənni Tarkanın avtomobil qəzasında həlak olması ilə bağlı xəbər linkləri paylaşılıb. Az sonra məlum olub ki, bu, sadəcə, virusdur. Xəbər cəlbedici olduğundan minlərlə istifadəçinin hesabı bu virusa yoluxub. Bu tipli linkləri gördüyünüz zaman onları açmamağınız məsləhətdir.

Qeyd edək ki, bu, meqa-starla bağlı ilk belə xəbər deyil. Belə ki, 2011-ci ildə onun ölüm xəbəri yayılmışdı.

Bu prezidentləri sağlığında “öldürüblər”

Düşünməyin ki, belə yalançı xəbərlər ancaq şou-biznes nümayəndələrinin başına gəlir. SSRİ-nin birinci və sonuncu prezidenti, Azərbaycan xalqına qarşı erməni soyqırımının təşkilatçılığını etmiş Mixail Qorbaçovun da bir neçə dəfə ölüm xəbərləri yalan çıxıb. Qorbaçov ölümü barədə xəbərləri özü təkzib edərək yaşadığını və fəaliyyət göstərdiyini bildirmişdi. Qorbaçov bu şayiələrə belə reaksiya verib: “Mənim ölüm xəbərimlə yüksək qonoralar almaq istə-

yənlər məyus olublar. Onlar bunu görməyəcəklər”.

ABŞ-ın eks prezidenti Barak Obamanı düz iki dəfə “öldürüblər”. 2011-ci ilin iyulunda naməlum şəxs ABŞ-ın “Fox News” telekanalının siyaset şöbəsinin rəsmi twitter səhifəsini ələ keçirərək orada sabiq prezident Barak Obamanın öldürüldüyü barədə məlumat yerləşdirib. Gecə saatlarında telekanalın səhifəsi özünün 33 minlik oxucularına Barak Obamanın öldürülməsinin təfərrüatlarını məlumat verməyə başlayıb.

“Barak Obama indicə aramızdan getdi. Prezident qətlə yetirilib. İyulun 4-ü üçün bu çox kədərli məlumatdır” - deyər yazılarda deyilib. Daha sonra məlumatda deyilib ki, odlu silahdan yaralanan prezident çoxlu qan itirdiyinə görə vəfat edib. Guya naməlum şəxs “Ross” restoranında prezidentə iki dəfə silahdan atəş açmış.

Bundan sonra rəsmi twitter səhifəsini ələ keçirən naməlum şəxs Obamanın ailəsinə başsağlığı verib. Qeyd edək ki, dünyada minlərlə mikrobloq istifadəçisi bu provokasiyaya uyaraq məlumatı paylaşmış.

8 noyabr 2014-cü ildə də ABŞ prezidentinin ölüm xəbəri yayılıb. Birləşmiş Ştatların CNN telekanalı efirdə səhvən Obamanın öldüyünü bildirib. Məlumatla görə, “OutFront” televiziya proqramı “Əl-Qaidə” terror qrupunun liderlərindən biri Üsamə bin Ladenin ölümü ilə bağlı xəbərde “Osama” əvəzinə “Obama” yazmış. “Obamanı öldürən hərbi əhəlinin tənqidinə məruz qaldığını bildirib” - CNN efirdə qeyd edib.

2014-cü ilin noyabrında isə Ramzan Kadırovun İŞİD Tarxan Batıraşvalinin (Ömər əş Şişani) ölümü ilə

bağlı verdiyi xəbər yalan çıxıb. Bu, İŞİD qüvvələrinə komandanlıq edən Ömər əş Şişani təxəllüslü Gürcüstan vətəndaşının 2013-cü ildən bu yana çıxan beşinci ölüm xəbəridir.

2010-cu ildə xəbər yayıldı ki, İranın ən tanınmış həkimlərindən ibarət briqada Bağdadın “Əl-Tibb” xəstəxanasında İraq prezidenti Cəlal Tələbani-

nin müalicəsinə başlayıblar. İraq prezidenti Cəlal Tələbani hospitala yerləşdirilib və bundan sonra komaya düşüb. Bir gün öncədən Tələbaninin ölümü haqqında məlumatlar yayılsa da, bu xəbər sonradan təkzib olundu. Xatırladaq ki, Cəlal Tələbani 2017-cu ildə vəfat edib.

□ **Sevinc TELMANQIZI,**
“Yeni Müsavat”

Salam verməyən tanışını öldürən şəxsə 17 il iş verildi

Sumqayıtda qətl törətməkdə ittiham edilən şəxs hakim qarşısına çıxarılıb. Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində qətl törətməkdə təqsirləndirilən 1990-cı il təvəllüdü Babək Həsənovun cinayət işi üzrə məhkəmə iclası başlayıb.

Hakim Novruz Kərimovun sədrliyi ilə keçirilən məhkəmə iclasında hökm oxunub.

Əvvəlcə dövlət ittihamçısı çıxış edib. Prokuror B.Həsənovun 18 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilməsini istəyib.

Babək Həsənov son sözüdə əməlidən peşman olduğunu deyib. Bildirib ki, mərhum söyüş söydüyü üçün onu vurub: “Öldürmək istəmədim. Özüm də gedib, polisə təslim oldum. Bilsəydim ki, öləcəm, heç polisə də getməzdim”.

Məhkəmənin hökmü ilə B.Həsənov 17 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Məhkəmədə gərginlik yaşanmış. Mərhumun yaxınları Babəkə ömürlük cəza istəyib. Onlar şikayət edəcəklərini, cəzanın artırılmasını tələb edəcəklərini söyləyib.

Mərhumun anası deyib ki, oğlu söyüş söyən olmayıb. O, gəlininin hamilə olduğunu, Babəkə verilən cəzanın az olduğunu deyib.

Qeyd edək ki, Babək Həsənov Aydın Seyidovu qətlə yetirib. Mərhumun hələ dünyaya gəlməmiş bir övladı var.

Səbəb isə Aydının Babəkə salam verməməsi olub. Aydın ona salam verən Babəkə əvvəlcə əlini uzadıb, amma sonradan fikrini dəyişib və salam verməyib. Babək isə digər şəxslərin yanında bunu özünə təhqir kimi qəbul edib. Babək ucu kəsici-deşici alətlə Aydını vuraraq öldürüb.

Polis və prokurorluq orqanları əməkdaşları tərəfindən hadisə yerinə baxış keçirilib, məhkəmə-tibbi ekspertizası təyin edilib. Babək Həsənov şübhəli şəxs qismində tutulub və törətdiyi əməli etiraf edib. O, dəmirçi işlədiyi üçün həmin alətdən peşəsi ilə əlaqədar istifadə etdiyini bildirdi. B.Həsənova qarşı Cinayət Məcəlləsinin 120.2.2-ci (xuliqanlıq niyyəti ilə qəsdən adam öldürmə) maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb.

□ **İlkin MURADOV,**
Musavat.com

MÜSAVAT

Son səhifə

N 157 (7327) 27 iyul 2019

Bunları bilirsinizmi?

- Gülüş zamanı insanın 17 əzələsi "işləyir".
- Bütün ömrü boyu insanın dərisi min dəfə dəyişir.
- Göy gözlü insanlar ağırlara daha həssas olur.
- İnsanın dilinin izi də barmaq izləri kimi unikaldir.
- Bir damcı neft 25 litr içməli suyu yararsız edir.
- İnsanın gözü 10 milyon rəng çalarını seçməyə qadirdir.
- Açıq gözlə asqırmaq qeyri-mümkündür.
- Bütün ömrü boyu qadın orqanizmi 7 milyon yumurta hüceyrə hasil edir.
- Yaşlı insanın bədənində olan sinirləri sıra ilə düzsək, uzunluğu 75 km-ə çatır.
- İnsanın ürəyi il ərzində 36 milyon 800 min dəfə döyünür.
- İnsanın ağız boşluğunda 2 min dad reseptoru var.
- Dünyada ən çox yayılmış xəstəliklər diş eti xəstəlikləridir.
- Yer fındığından dinamit hazırlamaq üçün də istifadə olunur.
- Hər saniyə Yer sakinlərinin təqribən 1 faizi ölümcül içkili vəziyyətdə olur.
- Adətən uşaqlar atadan boy, anadan çəki götürürlər.
- Böyük Vətən müharibəsi zamanı alman sualtı qayıqlarından biri ayaqyolunda baş verən nasazlığa görə batıb.
- Vaxtilə Mona Lizanın portreti Napoleonun yataq otağında asılı olub.

Adam uzun müddət televizor qarşısında oturursa...

Almaniya hər il 20 min nəfərə yaxın şəxs çox uzun müddət televizor qarşısında oturduğu üçün dünyasını dəyişir. Ulm Universitetinin müəllimi, professor Manfred Spitzer deyib ki, bu, bütün dünyanı ağuşuna alan xəstəlikdir.

İnsanlar ətraf mühitdən qoparaq televizor qarşısında oturmaqla nəinki özlərinə, ətraflarına da ziyan verirlər. Bu şəxslərdə qidalanma pozğunluğu, yüksək təzyiq və şəkər xəstəliyi riski var. Maraqlıdır ki, ABŞ, Almaniya, Fransa kimi ölkələrdə televizor xəstələri üçün reabilitasiya mərkəzləri də açılıb. Həmin mərkəzlərdə xəstələr gülməli bir müalicə üsulu ilə qarşı-qarşıya gəlir. Onları fasiləsiz olaraq televizor qarşısında oturdaraq televizora baxmaqdan iyrendirirlər.

Müştərilər içki və yeməyi unitazda yeyirlər

İndoneziyanın Semarang şəhərində bir restoran öz müştərilərinə içki və yeməkləri unitazda təklif edib. Qonaqlar eyni zamanda restoranın unitaz formalı stullarında əyləşirlər. Janban adını daşıyan restoran İndoneziya dilindən "ayaqyolu" kimi tərcümə olunur.

Restoranın ən populyar yeməyi isə ətli şorbadır ki, onu unitaz formalı iri qabda gətirir və boşqablara servis edirlər. Lenta.ru saytının xəbərinə görə, hələlik restoranda ancaq kiçik qruplar üçün stollar sifariş etmək mümkündür. Restoranın sahibi Budi Laksono daha öncə ölkənin səhiyyə sistemində çalışıb. Restoranın tematikası sayəsində o, üçüncü dünya ölkələrinə diqqəti cəlb etmək istəyib.

Vertolyotu belində 20 metr gəzdirdi

Belorus güc ustası Kiril Şimko dünyanın ən böyük vertolyotu Mi-26-nı yerindən 20 metr uzağa hərəkət etdirə bilib. Şimko sözügedən nömrəni Minskin Lipki aerodromunda nümayiş etdirib. Həmin vaxt sözügedən məkanda aviasiya idmanı festivalı keçirilib. Kişi müstəqil şəkildə vertolyotu tros boyunca hərəkət etdirib. Həmin vaxt vertolyot onun bədənində kəmərlə vasitəsilə birləşdirilmişdi.

Xəbərdə qeyd olunur ki, vertolyotun çəkisi 28.2 tondur. Bundan başqa, sözügedən vertolyot "Berk qoz" filmində çəkilişləri zamanı istifadə olunub. Xatırladaq ki, 2015-ci ilin sentyabrında

Şimko bir neçə dəqiqə boyunca Yak-52 təyyarəsini əlləri ilə saxlamağa nail olub. Bundan başqa, o, 150 tonluq təyyarəni, T-34 tankını və BelAz samosvalını, eyni zamanda 118 tonluq kranı hərəkət etdirməyə nail olub.

Narkotik alverçisi taksidavazına polis məşinına mindi

Danimarkanın paytaxtı Kopenhagendə polis anarxistlərin "xilas edilmiş bölgə" olaraq qəbul etdikləri Cristianiyada yaşanan hadisəni twitter vasitəsilə cəmiyyətə çatdırıb. Kopenhagen polisinin rəsmi hesabından yayılan mesajda aşağıdakılar qeyd olunub: "Dünən axşam Cristianiyada bir narkotik alverçisi evinə tez çatmaq üçün bir taksiyə mindiyini zənn etsə də, oturduğu maşın polis maşını idi. Polis məmurları da onu gördüklərinə görə çox xoşbəxt oldular. Çünki təxminən min ədəd narkotikli siqareti üstündə daşıyırdı".

Daha öncədən Danimarkada polis "xilas edilmiş bölgə" olaraq gördüyü və təxminən min nəfərin yaşadığı yerə basqınlar düzən zənlənərək, narkotik satışına nəzarət etməyə ələ keçirib. Son dövümlər

Yaşlı qadın nəvəsini dünyaya gətirdi

67 yaşlı Yunanıstan sakini Anastasiya Ontau dünyanın ən yaşlı surroqat anası olub. O, hamilə qala bilməyən 43 yaşlı qızı üçün bu fədakarlığı edib. O, öz nəvəsini qeyseriyyə əməliyyatı ilə dünyaya gətirib.

Körpə qız vaxtından 6 həftə öncə, 1.2 kilo ağırlığında dünyaya göz açıb. Ontau qızına yeddi dəfə uğursuz hamilə qalma cəhdindən sonra "öz bətnini təklif edib". Həkimlər qızına sonsuzluq diaqnozu qoyandan sonra ana öz qızı üçün belə fədakarlıq edib.

Qızı Konstantin etiraf edib ki, anasından bu təklifi eşidincə onun dəli olduğunu düşünüb. Hamiləliyi müşahidə edən həkim Konstantinos Pantos pasientini qəhrəman adlandırıb. Anastasiya isə deyib ki, özünü daha çox nəvə hesab edir, nəinki ana.

Ontaudan əvvəl dünyanın ən yaşlı surroqat anası 66 yaşlı Mariya del Karmen Busada Lara olub. İspan qadın uzunömürlülük genlərinə sahib olduğu üçün özü uşaq doğmaq, onları böyütmək və təbii ki, nəvələrini də görmək arzusunda olub. O, 2006-cı ilin dekabrında ekizləri dünyaya gətirib, 2009-cu ildə isə xərcəngdən dünyasını dəyişib.

Xəstələrin qarnından bunlar çıxıb

Amerikada həkimlər 2018-ci ildə pasientlərin mədələrindən çıxan əcaib əşyaların siyahısını hazırlayıb. Siyahıya əsasən, amerikalıların qulağından çıxanlar çörək, batareya, süpürgə teli, karandaş qırığı olub. Bəzən həkimlər baş vermiş hadisələrlə bağlı ilgincliklər də yazırlar: "Qulağında süpürgə ilə qaçırdı, amma onunla divara çırpıldı", ya da "kağız salftəkani bükdü və qulağına tıxadı. Çünki qonşuları hündürdən xoruldayırdı".

2017-ci il ərzində həkimlər pasientlərin burnundan çəhrayı şar, butulka üçün əmzik, iki ədəd maqnit də çıxarıblar. Boğazdan çıxarılan əşyalar isə xüsusən qorxudur. Belə ki, ingilis sancağı, pasxal yumurtası, akvarium üçün termometr bu qəbildəndir. Pasientlərdən biri isə qələm udub. Onun arqumenti belə olub ki, heç kəs ona diqqət yetirmədiyi üçün bu şəkildə hamının nəzərini cəlb etməyə çalışıb. Digər bir pasient isə sancaq udub və bunu yadplanetlərin ona verdiyi tapşırıqla izah edib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 3.050

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.